
**Türkiye Komünist Partisi'nin
Türkiye İçin Çıkış Yolu Önerisi:**

**BARIŞ VE
ULUSAL
DEMOKRASİ
ALTERNATİF
PROGRAMI**

TKP

**Türkiye Komünist Partisi'nin
Türkiye İçin Çıkış Yolu Önerisi:**

**BARİŞ VE
ULUSAL
DEMOKRASİ
ALTERNATİF
PROGRAMI**

Herausgeber:
Herausgeber:
ERMIS Verlag
Postfach 10 10 16
4300 Essen 1

Druck: Eigendruck

İÇİNDEKİLER

Sunuş	7
BARIŞ VE ULUSAL DEMOKRASİ ALTERNATİF PROGRAMIMIZIN ANA HATLARI	16
1. Demokratik bir rejim için	16
2. Nükleer savaş tehlikesine karşı, tüm komşularımızla barış içinde yanyana yaşamak, uluslararası durumun iyiye dönmesine katkıda bulunmak için	19
3. Ekonomiye emperyalizme karşı korumak, bağımsız bir gelişme yoluna koyulabilmek, sanayiye ve tarımı güçlendirmek için	23
4. Halkın maddi yaşam koşullarının kötüleşmesinin durdurulması ve hissedilebilir bir iyileşme sağlanması için	27
5. Ulusal kültürün korunması ve geliştirilmesi, bilim, sanat ve düşünce yaşamının, eğitimin demokratikleşmesi, halkımızın aydınlanması için	31

DEMOKRASİ HAREKETİNİN YİĞİNSAL TABANI 35

1. TKP'nin politikası, barış ve demokrasi için
birlik ve mücadele politikasıdır 35
2. Demokrasi mücadelesi ve sendikalar 38
3. Demokrasi mücadelesi ve köylülük 41
4. Demokrasi mücadelesi ve aydınlar 43
5. Demokrasi mücadelesi ve gençlik 44
6. Demokrasi mücadelesi ve kadınlar 46
7. Demokrasi mücadelesi ve esnaf ve zanaatkarlar 47
8. Demokrasi mücadelesi ve Kürt sorunu 48
9. Demokrasi mücadelesi ve dinsel akımlar 51
10. Demokrasi mücadelesi ve Kemalist akım 52
11. Demokrasi mücadelesi ve yurtdışındaki işçiler 54

BARIŞ VE ULUSAL DEMOKRASİ ALTERNATİF PROGRAMI NASIL YAŞAMA GEÇİRİLEBİLİR ? 56

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ 58

- TKP'nin ülke sorunlarına yaklaşımı 61
- TKP'ye gelen saldırı ve sonrası 63
- Çıkarılan dersler 68

SUNUŞ

Barış ve Ulusal Demokrasi Alternatif Programı, Türkiye Komünist Partisi'nin, ülkemizin içine düşürüldüğü her bakımdan acı durumdan çıkış için önerdiği, toplumsal yaşamın bütün önemli alanlarına ilişkin demokratik dönüşümler programıdır.

TKP, kendi mücadelesini bugün bu alternatif programı temel alarak yürütüyor ve bugünkü durumdan en gerçekçi ve sancısız çıkış yolu olduğuna inandığı bu program doğrultusunda demokrasi isteyen bütün güçlerle, ülkemizin ve halkımızın geleceği konusunda sorumluluk duyan bütün yurttaşlarla işbirliği yapmak istiyor.

TKP 1986 Ulusal Konferansı'nda kabul edilen bu alternatif programda anahatlarıyla belirtilen görüş ve öneriler, "TKP'nin Ulusal Demokrasi Alternatifi", "TKP'nin Ekonomik ve Sosyal Politika Alternatifi", "TKP'nin Barış, Ulusal Güvenlik ve Ulusal Egemenlik Alternatifi", "TKP'nin Silahlı Kuvvetlere İlişkin Reform Programı" ve "TKP'nin Batı Avrupa'daki Politik Faaliyeti Üzerine" başlıklı belgelerde daha ayrıntılı olarak ortaya konmuştur.

Partimiz bütün bu belgelerdeki görüş ve öneriler konusunda bütün demokratik güçlerle tartışmaya, onların halkımızın yararına olacak bütün eleştiri ve önerilerini dikkate almaya her zaman hazırdır.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

12 Eylül 1980'deki askeri darbe ile başlayan dönem, görünürde kimi değişiklikler olmasına karşın özünde sürüyor. Türkiye 12 Eylül dönemini geride bırakmış değildir.

12 Eylül döneminden nasıl çıkılacak, yeni dönemin Türkiye'si nasıl bir Türkiye olacak?

Bu sorunun yanıtını demokrasi güçleri verecektir. Eğer 12 Eylül'ün getirdiği faşist diktatörlük rejimine, Evren-Özal yönetiminin politikasına karşı olan güçler sıkıca birleşmeyi ve birlikte kararlı bir mücadeleyle atılmayı başarabilirlerse, kısa sürede 12 Eylül dönemine son vermek ve 12 Eylül öncesinden çok ileri demokratik bir Türkiye'ye ulaşmak olanaklı olacaktır.

Tersi durumda, rejimde kimi liberalleşmeler olsa bile, Türkiye demokrasizizlik, geri kalmışlık, bağımlılık, işsizlik ve yoksulluk batağına batmaya devam edecektir.

Bugün Amerikan emperyalizmi iç ve dış politikamızdan ekonomimize, kültürümüzden ahlak anlayışımıza kadar herşeyimize karşmakta, kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirebilmekte ve ülkemizi istediği gibi kullanabilmektedir. Ülkemizde iktidar çevreleri, ABD yönetiminin sıkı kontrolü altındadır.

Uluslararası durum dikkate alındığında, ülkemizi bekleyen tehlikelerin ne kadar büyük olduğu daha açık görülüyor. Emperyalizmin

en gerici çevreleri, başta ABD emperyalizmi dünya çapında silahlanma yarışını tırmandırıyor, gerginlikleri artırıyor, nükleer savaş hazırlıkları yapıyor. ABD ve NATO, Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin, bağlantısız ülkelere ve bütün dünya halklarınca desteklenen somut barış ve silahsızlanma öneri ve programlarını geri çeviriyor, bütün ülkelerin eşit güvenliği doğrultusundaki girişimlerine yanıt vermiyor.

ABD, tam tersine ulusların egemenliklerini hiçe saymaya, kaba kuvvetle tarihin gidişini geri çevirmeye çalışıyor. Sosyalist ülkelerin ilerlemesini, genç devletlerin özgürce kendi gelişme yollarını seçmesini, emekçilerin mücadelelerini yükseltmesini önlemek, bütün dünyaya kendi çıkarlarını dayatmak için her yola başvuruyor. Bütün bunlar dünya çapında bir nükleer savaş tehlikesini, bütün insanlığın yokolmasını getirecek bir nükleer cehennem tehlikesini olağanüstü artırıyor.

Emperyalizmin en gerici, en saldırgan kesimleri dünya barışını, insanlığı ve uygarlığı tehlikeye atan bu politikadan kendi istekleri ile vazgeçmeyeceklerdir. Bu, gelgeç bir politika değildir.

Dünya barışı ancak bütün dünyadaki barış güçlerinin ortak mücadelesi ile korunabilir. Türkiye'yi kendi savaş planlarının bir pyonu olarak görmek isteyen Amerikan emperyalizminin politik sistemdeki, ekonomik yapıdaki ve öteki alanlardaki konumlarına son verilmeden, ülke Amerikan ajanlarından temizlenmeden, demokrasi doğrultusunda elde edilecek hiçbir kazanım güvence altında olmayacak, ülke uçurumun eşiğinden uzaklaştırılamayacaktır.

Amerikan emperyalizmine Türkiye gibi her bakımdan bağımlı bir ülkenin bu duruma son vermeden ulusal güvenliğini sağlaması ve kendi halkının sorunlarının çözüm yoluna koyulabilmesi olanaksızdır.

Bugün tam bir yol ayrımındayız. Evren-Özal yönetimi çoktan seçimini yapmıştır. Onlar Türkiye'yi yıkmak, tüketmek, herşeyimizi emperyalizme teslim etme, ülkemizi savaşa sürüklenme yolunda ilerleyecektir. Demokrasi güçleri de artık kesin bir seçim yapmak zorundadır. Bu kötüye gidişe dur demek ve durumda iyiye doğru köklü bir dönüş sağlamak için güçlü bir birlik yaratılmalıdır.

Böylesi bir birlik ancak ülkemizin karşı karşıya bulunduğu ağır sorunların çözüm yolu üzerine ortak bir anlayış, sıkı bir irade

birliği oluşturulabilirse gerçekleşebilir. Ve ancak böyle bir anlayış çevresinde birleşecek güçler, halkımızı bugün içine düştüğü acı durumdan kurtarabilecek, onu sonuç alıcı mücadeleye esinlendirebilecek gerçek bir politik alternatif oluşturabilirler.

Kasım 1983'deki seçimlerden kısa süre sonra, Türkiye'nin demokrasiye geçmediği ve Özal hükümetinin ülkenin ve halkın sorunlarını çözmek bir yana, bunları daha da ağırlaştıran bir politika izlediği bütün muhalefet güçleri tarafından görüldü. Hemen hemen bütün muhalefet güçleri bu durumdan bir çıkış yolu bulabilmek için yeni arayışlar içine girdiler. Bugün, sorunlara, 12 Eylül öncesinde olduğundan daha sorumlu, daha geniş bir açıdan yaklaşma, uluslararası durumun ve ülkedeki durumun nesnel gereklerini dikkate almaya çalışma, daha geniş güçlerle birlikte yürüme eğilimi muhalefetin içinde güç kazanıyor.

TKP bu olumlu gelişmelere, bugünkü durumdan çıkış yoluna ilişkin kendi demokratik alternatif program önerisiyle, Barış ve Ulusal Demokrasi Alternatif Programı'yla yanıt vermek istiyor. TKP, 1983'teki 5. Kongresinde kabul ettiği parti programında yer alan ulusal demokrasi anlayışını, 1986 Ulusal Konferansı'yla daha da geliştirdi, zenginleştirdi ve ayrıntılandırdı.

Komünistler kendi demokratik alternatif programlarını politikaya ilgi duyan bütün emekçilerle, aydınlarımızla, demokrasi isteyen bütün politik güçlerle tartışmaya ve onların görüşlerini dikkate almaya hazırdır.

Bugün ülkemizin ve halkımızın durumunun daha da kötüleşmesini önlemek ve durumda iyiye doğru köklü bir dönüş sağlayabilmek için, öncelikle 12 Eylül dönemini bütün boyutlarıyla kavrayabilmek gerekiyor.

12 Eylül dönemi, demokraside bir kesinti, bir ara rejim, bir geçiş dönemi değildir. 12 Eylül dönemi, Türkiye'nin 1980'e kadar gösterdiği gelişme eğrisinde köklü bir dönüştür, Türkiye'nin şimdiye kadar olandan çok farklı bir yola sokulmasıdır. 12 Eylül 1980 ile başlayan dönem, politik rejimde, ekonomik ve sosyal alanda, dış politikada, bilim, sanat ve düşünce yaşamında, ahlakta ve yaşam tarzında,

her alanda bilinçli bir gericileşme, yozlaşma ve çürüme dönemidir, yıkım dönemidir. Bu, Türkiye tarihinin en karanlık sayfasıdır.

Atatürk döneminden 12 Eylül 1980'e kadar, Türkiye'de birçok değişik politika uygulandı. Bütün bu politikaların dönemin yurt ve dünya koşullarınca uygulayıcılarının sınıfsal karakterlerince belirlenen olumlu ve olumsuz yanları oldu. Kiminde olumlu, kiminde olumsuz yanlar ağır bastı.

Türkiye, emperyalizme bağımlılık çerçevesine girdikten sonra da, buna rağmen ve bunun etkilediği biçimler altında, çarpık da olsa, sanayileşmede, modernleşmede gözardı edilmemesi gereken bir yol almıştı. Daha ileri aşamalara ulaşabilmek için gerekli belli bir maddi, teknik ve kadro birikimi yapabilmişti.

1961 Anayasasının sağladığı olanaklarla ve gelişen zorlu mücadelelerle demokratik hak ve özgürlüklerin elde edilmesinde önemli bir yol almıştı.

NATO içinde olmasına rağmen, uluslararası durumun gerçeklerine bir ölçüde olsun ayak uydurmayı dikkate almaya çalışan bir dış politika izliyordu.

12 Eylül döneminin Türkiye'si ise, devlet yapısının köklü bir gerici değişime uğratıldığı, devlet yapısındaki görece demokratik ve sosyal bir içerik taşıyan bütün kurum ve öğelerin ortadan kaldırıldığı ya da göstermelik bir duruma sokulduğu ve faşist kurumlaşmaya girdiği bir ülkedir. Sanayileşmede yol alma, kalkınma çabaları durdurulmuş, devlet sektörü parçalanıp tasfiye edilmeye, değerli maden ve işletmeler yabancı şirketlere devredilmeye başlanmıştır. Tarımda izlenen politikalar sonucunda Türkiye, beslenmede kendi kendine yeterli olmaktan çıkma tehlikesiyle karşı karşıya gelmiştir. Sonuçta üretici olmayan ve her bakımdan emperyalizme bağımlı bir ekonomik yapılanmaya gidilmektedir. Sanayisiyle, tarımıyla ülke ekonomisi boydan boya uluslarötesi tekellerin ve yerli tekellerin sömürü ve yağmasına açılmıştır. Emekçilerin, küçük üreticilerin, esnaf ve zanaatkarların, köylünün, küçük ve orta işletme sahiplerinin, devlet memurlarının ve serbest meslek sahiplerinin ezici çoğunluğunun yaşam koşulları 12 Eylül öncesiyile karşılaştırılmayacak ölçüde kötüleşmiştir. İşten çıkarılma, işsizlik, açlık ve yoksulluk, bakımsızlık, iflas, borçlanma, malını mülkünü yitirme, huzursuzluk, gelecek kor-

kusu halkımızın yaşamını cehenneme çeviriyor. Ahlak ve kültür değerlerimiz, halkımızın iyi gelenekleri yıkılıyor.

Bugün ABD ve onun Federal Almanya gibi müttefikleri ülkemize kendi çıkarlarını kolaylıkla dayatıyorlar. Amerika herşeyimize kolaylıkla karışabiliyor. Emperyalist ülkeler bir yandan ülkemizi iligine kadar sömürüyor, her bakımdan kendilerine muhtaç, öz gücüyle ayakta duramaz bir duruma getirmeye çalışıyorlar, bir yandan da topraklarımızı ABD ve NATO'nun saldırgan amaçları için bir sıçrama tahtasına çevirmeye çalışıyorlar. Topraklarımızdaki Amerikan üsleri ülkemizin her an kendi iradesi dışında bir savaşa sürüklenmesi tehlikesini getiriyor. Evren-Özal yönetimi ulusal çıkarlarımızı dikkate alan bir dış politika izlemek bir yana, ABD'ye bölgemizdeki askersel-politik planlarını yaşama geçirebilmesi için her türlü kolaylığı gösteren bir ihanet içindedir. Komşularımızla ilişkilerimiz ise dostluk ve işbirliği doğrultusunda gelişmiyor, tersine Amerikan emperyalizminin kısırttığı artan sorunlarla ve gerginliklerle belirleniyor.

Özetle, 12 Eylül yalnızca bir askeri darbe değil, emperyalizmin en gerici, en saldırgan kesimlerinin ve işbirlikçilerinin tarihimize boyunca bağımsız, egemen, demokratik, sanayileşmiş, aydınlık ve barışçı bir Türkiye yolunda binbir zorluklarla elde ettiğimiz tüm kazanımlara, ulusumuzun bütün diri güçlerine, halkımızın yaşamının her alanına indirdikleri yıkıcı bir darbedir.

Bütün bunlar kendiliğinden olmadı. 12 Eylül darbesinin iktidarın sınıfsal bileşiminde yarattığı değişikliğin sonucunda oldu. 12 Eylül döneminde politik iktidar, emperyalizmin ajanlarının, işbirlikçi holdinglerin, en büyük parababalarının ve toprak sahiplerinin, kaderlerini bunlarla birleştirmiş olan ordu yöneticilerinin ve yüksek bürokratların dolaysız kontroluna geçti. Emperyalizm ve işbirlikçileri ele geçirdikleri iktidar konumlarını kullanarak, işkence ve zorbalıkla, önlerinde bir engel olarak gördükleri yurtsever güçleri geriletip, Türkiye'yi bu sonu karanlık yola soktular.

Bu sayede bugün bir avuç holding sahibi aile, yüksek rütbeli subay ve devlet yöneticisi ile büyük toprak sahibi akıl almaz bir zenginlik ve lüks içinde yüzüyor. Uluslarötesi tekeller doğal kaynaklarımızı, insanımızın emeğini en kaba biçimde sömürüyor ve ülkemizi kıpırdamaya olanak tanımayan bir dış borç cenderesi altında tutuyor.

Bilimsel-teknik devrimde dünyada büyük ilerlemeler kaydedilirken, ülkemiz bu gelişmelerden yararlanamıyor, gelişmiş ülkelerle aramızdaki uçurum daha da derinleşiyor.

Ülkemizin ana üretici güçleri olan işçiler ve köylüler ağır bir yıkım altındadır. İşçi ve köylü örgütleri üyelerinin çıkarlarını korumada büyük ölçüde etkisizleştirilmiştir. Kalifiye emek heba olmaktadır. Yetişmiş mühendis, mimar ve teknik eleman kadrolarımız körelmektedir. Üniversite çölleştiriliyor. Aydınlarımız, bilim adamlarımız, sanatçılarımız aşağılanmaktadır. Gençliğin eli kolu bağlanmıştır. Devlet kademelerindeki deneyli, ulusal çıkarlara bağlı kadrolar tasfiye edilmiştir. Devlet aydınlık her düşünceye, ulusal çıkarları savunan herkese, demokrasi isteyen bütün güçlere karşı savaş açmıştır. Halkımızın en iyi evlatları ya zindanlarda, ya göçmenlikte, ya da ağır tehdit ve baskı altındadır. Basın özgür değildir. Şovenizmin, antikomünizmin, kozmopolitizmin ve dinsel fanatizmin çağdışı karanlığı halkımızın üzerine çökmüştür.

Bütün bunlara rağmen, demokrasi mücadelesinin gelişmesini önleyemeyince, demokrasi güçlerini bölüp parçalamak, birbirine düşürmek için ince-kaba çeşitli yöntemlere başvuruyorlar.

Özetle, bugün Evren-Özal yönetimi aracılığıyla iktidarı ellerinde tutan yerli ve yabancı güçler, kendi çıkarları için, ulusal kaynak ve güçlerimizi, kültür değerlerimizi adım adım yıkıma uğratan tüketen bir yolda gidiyorlar. Yıkılanın yerine yenisi gelmiyor. Tam tersine, onların attıkları her yeni adım, asalaklığı, vurgunculuğu, yozlaşmayı ve çürümeyi artırıyor.

Bütün bunlar, ivedilikle, daha fazla geç kalmadan bu duruma bir son vermek gerektiğini gösteriyor.

Türkiyemiz demokratik bir gelişme ve kalkınma yoluna konulmalıdır. Bu nesnel yaşamın dayattığı bir ihtiyaçtır. Bugün 12 Eylül dönemi ile yanda kalmış olan, birçok kayıp vermiş olduğumuz, onlarca yıllık mücadelemizi yeniden doğru bir yola sokmamız gerekiyor.

Biz onlarca yıldır, sömürgeciliğe ve emperyalizme, gerikalmışlığa karşı mücadele veriyoruz. Biz onlarca yıldır barışçı, bağımsız, egemen

demokratik, sanayileşmiş, aydınlanmış bir Türkiye için, halkımızın maddi durumunun iyileşmesi, ülkemizin çağdaş uygarlık düzeyine erişmesi için mücadele ediyoruz. Toplumumuz bu hedeflere bir türlü ulaşamamış olmasının acısını çekiyor ve bunun ağır baskısı altında.

Şimdi, 12 Eylül ile iktidarı ele geçirmiş olan emperyalizmin işbirlikçisi, ulus düşmanı güçler, onlarca yıllık mücadeleler sonucu elde edilenleri yıkmaya çalışırken, bütün ulusal güçler bu amaçlar için ulusal kurtuluşçu topyekün bir seferberlik içine girmelidir.

Bugün TKP, yasadışı tutulan öteki sol güçler, SHP, DSP, RP ve DYP, aydınlar ve yurtsever subaylar, sendikalar, öteki yığın örgütleri ve meslek odaları, 12 Eylül rejimine son verilmesi için mücadele ediyor ve ülkemizin karşı karşıya bulunduğu temel sorunlara ayrı ayrı ve kendi açılarından çözüm yolları arıyorlar.

TKP'ne göre bu çabalar birleştirilebilir. Bizce, yeni dönemi ancak en geniş güçler birlikte hazırlayıp, gerçekleştirebilirler. Kimse tek başına bu duruma son veremez. Tek bir güç bile olsun dışarıda bırakıldığında bu duruma son verebilecek, ulus düşmanlarını yenilgiye uğratabilecek güç birikimi kolay kolay oluşturulamaz. Geçmiş yılların acı sonuçlarından çıkarmamız gereken temel ders budur.

Ülkemizin temel ihtiyacı bugün demokratik bir rejimin kurulmasıdır. Ama demokrasinin kazanılması ve pekişmesi, dış politikada ekonomik ve sosyal alanlarda, kültür politikasında köklü dönüşümler için mücadeleden bağımsız düşünülemez.

TKP, Barış ve Ulusal Demokrasi Alternatif Programını emperyalizmin en gerici, saldırgan kesimlerine karşı olan, barış ve demokratik bir rejim isteyen, çıkan demokraside olan bütün sosyal ve politik güçlerin üzerinde birleşebileceği bir program olarak öne sürüyor. Biz bu programı Türkiye'nin ve dünyanın nesnel gerçeklerinden çıkardık.

TKP demokratik alternatif program önerisini hazırlarken tarihimizi gözden geçirdi, bugünkü sorunlarımızın çözümüne katkısı olacak tarihimizdeki olumlu herşeyi dikkate almaya çalıştı.

TKP, geçmişte işçi ve öteki emekçilerin devlet yönetimini etkileyecek biçimde politik sisteme katılmasının önlenmiş olmasının, politikanın komünistlerin ve öteki sol güçlerin katkısına kapalı tutulmasının Türkiye'nin bugünkü karanlık duruma gelmesinde büyük rol oynadığını düşünüyor.

Bugün eski dönemlere oranla, deneyli yurt ve dünya sorunlarına ilgisi büyük, mücadeleci bir işçi sınıfımız vardır. Komünistler ve öteki devrimci güçler sorumlu ve aktif bir ulusal güç olarak politik mücadele sahnesindedir. Faşist diktatörlük bütün çabalarına karşın, işçi sınıfımızı ve komünistleri politik mücadelede etkisizleştirmeyi başaramadı. Bu, Türkiye için en büyük kazanımdır.

TKP bütün bunları dikkate alarak, geçmişin olumlu yanlarından esinlenen, işçi sınıfının ve barış ve demokrasi isteyen bütün güçlerin rolünü tanıyan ve onların ortak çıkarlarını titizlikle dikkate alan bir alternatif program hazırladı. 12 Eylül rejiminden zarar gören herkes, en geniş halk yığınları bizim alternatif önerimizde kendi çıkarlarının ifade edildiğini görebilir. Program önerimiz, bu niteliğiyle, en geniş güçlerin 12 Eylül öncesinden daha ileride bir demokrasiyi, ulusal demokrasiyi gerçekleştirmek için birleşmesine elverişlidir.

Bu programda öne sürülen kimi istemlerin önemi zaman içinde azalabilir, kiminin önemi artabilir, yeni istemler öne sürmeyi gerektiren yeni olgular da ortaya çıkabilir. TKP bunları dikkate alıp işleyecektir.

Bu programın temel noktalarının başarıyla uygulanabilmesi ve demokratik kazanımların korunabilmesi için, işçilere, köylülere, esnaf ve zanaatkarlara, aydınlara, yurtsever memur ve subaylara, gençlere ve kadınlara, Türk ve Kürt bütün halka ve ulusal ekonomiye katkısı olan küçük büyük sanayici ve işadamlarına, kısaca, Türkiye'yi Türkiye yapan ve geleceğini bu topraklara bağlamış bütün güçlere dayanacak ulusal ve demokratik bir hükümetin işbaşına gelmesi zorunludur.

Ancak böyle bir hükümet, geniş halk yığınlarının aktif desteği ve mücadelesi ile Türkiye'yi yıkmak, tüketmek isteyen en gerici, en saldırgan emperyalist güçlere ve işbirlikçilerine karşı durabilir ve demokratik bir rejimin kurulmasını ve Türkiye'nin bağımsızlığını, egemenliğini, ulusal güvenliğini sağlayabilir; ülkemizi sanayileşme, kalkınma ve aydınlanma yoluna sokabilir; emekçileri koruyabilir; ulusal baskı ve ayrımcılığa son verebilir ve Kürt halkının özgürlük yolunu açabilir; bölge ve dünya barışının korunmasına, silahsızlanmanın gerçekleşmesine katkıda bulunabilecek barışçı bir dış politika izleyebilir ve Türkiye'nin dünya devletleri arasında saygın bir yere

sahip olmasını sağlayabilir.

TKP böylesi bir hükümetin işbaşına gelmesi için mücadele edecek, bu doğrultuda bütün muhalefet güçlerinin işbirliği için çalışacaktır.

TKP'nin birlik ve mücadele politikası konjonktürel, geçici bir politika, bir taktik değildir. TKP'nin birlik ve mücadele politikası ülkemizin temel sorunlarının çözümünde bir taraf olma, güvenilir bir bağlaşıklık olma politikasıdır. Halkımızın sorunlarının çözümünde taraf olmak isteyen bütün öteki güçler TKP ile birlikte çalıştıklarında, sorunların çözümünün kolaylaşacağını göreceklerdir. Biz kendi politikamızın doğruluğuna bütün öteki barış ve demokrasi güçlerini ikna etmek için her çabayı göstereceğiz. Onların olumlu her görüşünü dikkate alacağız.

Bütün demokrasi güçlerinin ortak bir anlayışa, demokratik bir uzlaşmaya varması için her çabayı göstereceğiz. Sorunların çözümüne taraf olmak isteyen, buna katkıda bulunmaya yetenekli her güçle, onlar halkın özlem ve isteklerine yanıt verdikleri sürece birlikte olmaya çalışacağız.

TKP, işçi sınıfının partisidir. İşçi sınıfının, bütün öteki ezilenlerin, bütün insanlığın kurtuluşu sosyalizmdir. Sosyalizm insanlara kapitalizmin veremediği herşeyi verir. Sosyalizme toplumu ancak işçi sınıfı ulaştırabilir ve sosyalizm ancak demokrasi mücadelesini yükselterek ve demokrasi yolundan kurulabilir.

TKP'nin Barış ve Ulusal Demokrasi Alternatif Programı, henüz sosyalizmi benimsemeyenlerin de çıkarlarına uygun bir programdır, devletin ve politik sistemin, iç ve dış politikanın, ekonominin ve kültürel yaşamın demokratikleştirilmesi, ülkenin ve emekçilerin emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı korunması programıdır. Bu program, güncel eylem programıdır ve ancak geniş halk yığınlarının mücadelesi ile yaşama geçebilir. Böyle bir programın yaşama geçmesi için gereken eylemlerin somut biçim ve araçlarının neler olacağına işbirliği yapan demokrasi güçleri tek tek ve ortak karar vermelidir.

BARIŞ VE ULUSAL DEMOKRASİ ALTERNATİF PROGRAMIMIZIN ANA HATLARI

Ulusal demokrasi programının yaşama geçmesi, bütün ulusal sınıf ve katmanların, işçinin, köylünün, esnaf ve zanaatkarın, memur ve aydının, gençlerin ve kadınların, ekonomik kalkınmaya katkısı olan sanayici ve işadamlarının, geleceğini bu topraklara bağlamış Türk ve Kürt herkesin çıkarlarının korunması demektir. Bu, kendi geleceğimizi hiçbir emperyalist karışma olmadan egemence belirlememiz, doğal kaynaklarımızı ve toplumsal zenginliklerimizi kendi çıkarımız için kullanabilmemiz demektir. Ulusal demokratik rejim; dil, din, milliyet, cinsiyet, yaş, politik düşünce ve sosyal köken ayrımı yapılmaksızın tüm yurttaşların temel hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınacağı, gerçekten çok partili demokratik bir rejim, emekçilerin ve kalkınmamıza katkıda bulunan bütün yurttaşların durumunun iyileşmesi demektir. Ulusal demokrasi dış politikada, dünya barışının korunmasına ve silahsızlanmaya katkı, barış içinde yanyana yaşama, iyi komşuluk ve dostluk, uluslararası alanda saygın ve onurlu bir yer demektir.

1. Demokratik bir rejim için

Demokrasinin kurulabilmesi ve güvence altına alınabilmesi için öncelikle 12 Eylül döneminin bütün olumsuz sonuçlarını ortadan kaldırmak gerekiyor.

Ülkemizde önce temiz bir özgürlük rüzgarı esmelidir. Hapishaneler boşaltılmalı, polis, jandarma baskısı kalkmalı, sıkıyönetim ve olağanüstü hal uygulamaları sona ermeli, Kürtler üzerindeki ulusal baskı ve kırım politikası bitmeli, tüm politik davalara son verilmeli, "güvenlik soruşturması" uygulaması kaldırılmalı, politik nedenlerden işlerine son verilenler görevlerine dönebilmeli, politik göçmenler özgürce ülkeye geri gelebilmelidir.

Partiler özgür olmalı, sendikaların, derneklerin, meslek odalarının, partilerin faaliyetlerine hiçbir antidemokratik karışma olmamalı, grev, miting ve toplantı özgürlüğü güvence altına alınmalı, düşünce, basın, üniversite özgür olmalı, TRT demokratikleştirilmelidir. TCK'nun 141, 142 ve 163. maddeleri kaldırılmalıdır.

İnsanlık suçu sayılan savaş, faşizm ve terörizm yanlısı, ulusal ve dinsel nefret ve düşmanlık yanlısı faaliyetler yasaklanmalıdır.

Özgürlüklerin korunabilmesi, demokratikleşme sürecinin bir daha faşist saldırılara ve askeri darbelere hedef olmaması için öncelikle 12 Eylül darbesinin elebaşlarından, MİT ve Kontrgerilla sorumlularından, polis şeflerinden, MHP elebaşlarından, işkencecilerden hesap sorulmalıdır. Cuntacı generallerin yanısıra Özal hükümeti de vatana karşı işledikleri suçların hesabını vermelidir.

Ordu ve bütün devlet aygıtı, faşistlerden, Amerikan ajanlarından ve demokrasi düşmanlarından temizlenmelidir. MİT ve polis örgütü denetim altına alınmalıdır.

Demokratik bir yönetimin oluşması için, tüm iktidar demokratik koşullarda oluşacak parlamentoda olmalı, yürütme yalnızca parlamentoya hesap vermeli, parlamentonun üzerinde ya da onun denetimi dışında hiçbir devlet organı olmamalıdır.

Ulusun iradesinin parlamentoya tam yansiyabilmesi, yasama faaliyetine demokratik katılımın güçlenebilmesi için, seçim yasası demokratikleştirilmeli aynı zamanda sendikaların ve öteki yığın örgütlerinin, meslek odalarının, üniversitenin, belli biçimlerde parlamento çalışmalarına katılması sağlanmalıdır.

Yargının bağımsızlığı ve savunma hakkı güvence altına alınmalıdır. Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılmalı, ceza ve infaz yasanın çağdaşlaştırılması ve demokratikleştirilmelidir.

Silahlı Kuvvetler'in bir daha demokrasi düşmanlarıncı askeri darbelerle araç edilmesine, içerde halka karşı bir baskı gücü olarak

kullanılmasına, polis işlevi görmesine, dışarda Amerikan empeyalizminin jandarması olmasına izin vermemek, onu yurt savunmasının ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlemek için köklü bir reform zorunludur.

Silahlı Kuvvetler yalnızca yurt savunmasıyla görevli olmalı ve ulusal demokratik hükümete bağlı işlev görmeli, parlamento denetiminde olmalıdır. Subaylar ve erler bütün öteki yurttaşlar gibi temel hak ve özgürlüklere sahip olmalıdır. Milli güvenlik Kurulu kaldırılmalıdır. OYAK, yerli ve yabancı sermayenin Silahlı Kuvvetlere sızmalarına olanak tanımayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

Devletin demokratikleşmesinin temel bir önkoşulu da bütün devlet çalışanlarının politik ve sendikal haklara kavuşmasıdır. Memurlar özgürce sendikalara üye olabilmeli, grev hakkına sahip olmalı ve istedikleri partiye üye olabilmelidirler. KİT çalışanlarının KİT'lerin yönetimine katılması sağlanmalıdır. Yerel yönetimlerin demokratikleşmesi, yetkilerinin artması, halkın katılımına açılması, devletin ve toplumsal yaşamın demokratikleşmesinin önemli bir aracı olacaktır.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirgesi, BM İnsan Hakları Paktları ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi temelinde kişi temel hak ve özgürlükleri eksiksiz yaşama geçmelidir.

Kişi ve konut dokunulmazlığı, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü, vicdan özgürlüğü, kadınların eşit haklığı, ailenin, anne ve çocuğun korunması, çalışma ve konut hakkı, eğitimde fırsat eşitliği, sosyal güvenlik hakkı gerçekleşmelidir.

Kürt halkının varlığı tanınmalı, Kürt sorunu adil, demokratik ve barışçıl bir çözüme kavuşturulmalıdır.

Arap, Ermeni, Rum vb. ulusal azınlıkların aşagılanmasına son verilmeli, hakları güvence altına alınmalıdır.

Devlet, hem insan haklarının güvence altına alınmasıyla, hem de bu hakların fiilen yaşama geçmesinin koşullarını yaratmakla yükümlü olmalıdır. Demokratik, laik, sosyal, hukuk devleti ilkeleri gerçekleşmelidir. Bütün bunları güvence altına alacak yeni bir anayasa yapılmalıdır.

Böyle bir demokraside, demokratik parlamentoya dayanacak ve işçilerin, köylülerin, esnaf ve zanaatkarların, memur ve aydınların, gençlerin ve kadınların, sanayici ve işadamlarının sendikaları, kooperatifleri, dernekleri, meslek odaları aracılığıyla aktif destek ve katkı-

mini alacak olan ulusal demokratik güçlerin ortak iktidarı, ülkemizin ve halkımızın ivedi sorunlarının çözümü doğrultusunda barışlı adımlar atabilir.

2. Nükleer savaş tehlikesine karşı, tüm komşularımızla barış içinde yanyana yaşamak, uluslararası durumun iyije dönmesine katkıda bulunmak için

Bütün insanlığın yokolması sonucunu getirecek nükleer savaş tehlikesine karşı mücadele günümüzün en önemli görevidir. Nükleer savaş tehlikesi, emperyalizmin en gerici, en saldırgan kesimlerinden kaynaklanıyor. Amerikan yönetimi bütün dünya halklarının istek ve özlemlerinin tersine, nükleer ve konvansiyonel silahlanmayı sürekli artıran, yeryüzünden sonra uzayı da silahlandırmaya yönelen bir politika izliyor. Sovyetler Birliği'nin silahlanma yarışını durdurma ve silahsızlanma doğrultusunda, bütün ülkelerin güvenlik çıkarlarını dikkate alan öneri ve girişimlerini yanıtsız bırakıyor.

ABD yönetimi dünya çapında saldırgan ve gerginlikleri tırmandıran terörist bir politika uyguluyor. Ulusların egemenliğini, uluslararası anlaşmaları hiçe saymaya yeteniyor. NATO'yu da kendi saldırgan amaçlarının bir aracı olarak kullanıyor ve onun eylem alanını bütün dünyaya yaymaya çalışıyor.

Evren-Özal yönetimi gerek NATO içinde, gerekse ABD ile olan ikili ilişkilerde kölece bir politika izliyor ve sonuçta Türkiye'nin dış politikası kendi ulusal çıkarlarından çok, esas olarak Amerikan çıkarları tarafından belirleniyor.

Barış mücadelesini yükseltmek günümüzün en ertelenmez görevidir. Savaşa karşı olan bütün güçlerin Türkiye'de barış mücadelesinin güçlenip genişlemesi için her çabayı göstermesi, Türkiye'nin bütün sorunlarının çözümü doğrultusunda adımlar atabilmesinin de vazgeçilmez önkoşuludur.

Uğrunda mücadele etmeden dünya ve bölge barışı korunamaz. Bu görev yalnızca hükümetlere, onlar barıştan yana da olsalar, bırakılamaz. Bu görev ancak geniş ve güçlü bir barış hareketi ile yerine getirilebilir.

Dünyada ve bölgemizde gerginliklerin artmasından, silahlanma

yanışının sürmesinden, savaş hazırlıklarından çıkar sağlayan bir avuç Amerikan işbirlikçisi ve ajanı dışında kalan herkes barış hareketinde yer alabilir ve almalıdır.

Sınıfsal, ideolojik, politik ayrımlar dünya barışının korunmasını, Türkiye'nin savaşa sürüklenmesini önlemek isteyen bütün güçlerin barış hareketinde birleşmesi için engel değildir, tersine ancak bu ayrımlara rağmen geniş güçler birleşebilirse, bu amaçlara ulaşılabilir.

Türkiye'nin dış politikasında köklü bir değişiklik gerçekleşmeli, yeni bir anlayış egemen olmalıdır.

Türkiye nükleer bir dünya savaşının önlenmesi, silahlanma yarışının durdurulması ve nükleer ve konvansiyonel silahların adım adım azaltılması için elindeki bütün olanaklarla aktif bir çaba göstermelidir. NATO içinde bu anlayışı savunmak, topraklarındaki nükleer silahları kaldırmak, nükleer silah taşıyan gemi ve uçakların ülkeye gelmesine izin vermemeli, Balkanların ve Doğu Akdeniz'in nükleer silahlı bölge olması için çalışmalıdır.

Türkiye 1975'de Helsinki Sonuç Belgesi'nin imzalanmasıyla başlayan Avrupa güvenlik ve işbirliği sürecinin gelişip kalıcılaşması için her çabayı göstermelidir.

Türkiye bütün komşularıyla olan ilişkilerini barış, iyi komşuluk ve karşılıklı yarar sağlayan eşit haklı işbirliği anlayışıyla yeniden düzenlemek için gereken çabaları göstermeli, bütün ülkelerle barış içinde yanyana yaşamayı amaçlamalıdır.

Türkiye Ortadoğu'da, Doğu Akdeniz'de, Kıbrıs ve Ege sorunlarında ve Balkanlar'da yapıcı, barışçı bir politikayla dünya çapında kolektif güvenliğin ve barışın sağlanmasına ve pekişmesine hizmet etmelidir.

Bütün bunların gerçekleşebilmesi için en başta Türk-Amerikan ilişkileri köklü biçimde gözden geçirilmeli ve ABD'nin iç işlerimize ve dış politikamızın belirlenmesine karışma olanakları elinden alınmalıdır. Türkiye kendi dış politikasını kendi ulusal çıkarlarına göre belirleyip yürütebilir duruma gelebilir.

Bunun için öncelikle ABD ile yapılmış bulunan parlamentonun ve halkın onayını taşımayan Savunma İşbirliği Anlaşması feshedilmelidir. Topraklarımızdaki bütün Amerikan üsleri ulusal demokratik iktidarın kontrolü altına alınmalı ve bu üslerin topraklarımızdan çı-

karılması amacıyla ABD ile görüşmelere başlanmalıdır. Savunma ihtiyaçlarımızın karşılanmasında ABD'ye olan bağımlılığa son verilmelidir.

Türkiye'nin kendi iradesi dışında bir savaşa sürüklenmesi tehlikesinin önüne geçebilmek için etkili bir önlem olarak, NATO'nun askeri kanadından çekilmesi gündeme getirilmeli, bu gerçekleşinceye kadar Türkiye NATO'da Amerikan dayatmalarına boyun eğmeyen barışın çıkarlarını başa alan ve barış içinde yanyana yaşamının gereklerine uygun bir politika izlemelidir.

Günümüzde dünyada ve bölgemizde oluşan durum bütün ülkelerin uluslararası sorunlara yaklaşırken kendi çıkarları kadar öteki ülkelerin çıkarlarını da dikkate almasını, eşit güvenlik sağlanması için çaba göstermesini zorunlu kılıyor. Türkiye de kendi ulusal güvenliğini ancak böyle bir anlayışla güvence altına alabilir.

Dış politikanın parlamentonun denemetinde ve halkın demokratik katılımına açık olması, günümüzün en önemli ihtiyaçlarından birisidir. Geniş bir barış hareketi bunun güvencesi olacaktır. Demokratik Türkiye'de dış politika da demokratikleştirilmeli, kamuoyu bu konuda düzenli ve ayrıntılı bilgilendirmeli, halktan gizli hiçbir adım atılmamalıdır.

SOSYALİST ÜLKELER VE BAĞLANTISIZ ÜLKELER İLE İLİŞKİLERİN GELİŞTİRİLMESİ. ULUSAL KURTULUŞ HAREKETLERİNİN DESTEKLENMESİ

Bugün dünyamızdaki ve bölgemizdeki koşullar ülkemizin kaderinde olumlu bir rol oynamak isteyen bütün güçlerin sosyalist ülkelere yaklaşımlarını gözden geçirmesini zorunlu kılıyor. Türkiye'nin sosyalist ülkelere ilişkin nasıl bir politika izleyeceği konusu, bütün demokrasi güçleri açısından titizlikle ele alınması gereken konuların ön sıralarında yer alıyor.

Bugün açıkça görülmektedir ki, dünya ve bölge barışının korunması Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin rolü olmadan sağlanamaz, hiçbir önemli uluslararası sorun sosyalist ülkelerin dışında çözülemez. Türkiye'nin, sosyalist ülkelerin barışçı, silahsızlanma yolundaki dış politika girişimlerini desteklemesi, ulusal çıkarlarımıza da uygun düşecektir. Türkiye sosyalist ülkeleri karşısına

alarak ya da dışlayarak, onlarla karşılıklı anlayış içinde yapıcı bir diyalog geliştirmeden kendi ulusal güvenliğini sağlamanın sonuç alıcı yollarını bulamaz.

Aynı şey ülkemizin emperyalizmden bağımsız bir ekonomik gelişme yoluna koyulabilmesi açısından da geçerlidir. Pratik deneyler, sosyalist ülkelerle karşılıklı yarar ve eşitlik temelinde geliştirilecek ekonomik işbirliğinin büyük yararlarını kanıtlıyor. İlk tekstil fabrikalarımız, Aliğa Rafinerisi, İsdemir, Seydişehir Alüminyum Tesisleri, Kromsan Tesisleri ve son olarak doğal gaz boru hatı projesi Sovyetler Birliği ile ekonomik işbirliğinin somut ürünleridir. Sovyetler Birliği ve bütün öteki sosyalist ülkelerle ekonominin çok çeşitli alanlarında çok daha geniş kapsamlı ve kalıcı bir işbirliği gerçekleştirmek olanaklıdır. SBKP 27. Kongresi belgeleri Sovyet devletinin Türkiye gibi ülkelerle işbirliğini daha da derinleştirmeye hazır olduğunu vurguluyor.

Öte yandan Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler uluslararası alandaki ve forumlardaki faaliyetleriyle Türkiye gibi ülkelerin emperyalizmin yeni-sömürgeci uygulamalarına karşı korunabilmesi doğrultusunda aktif çaba gösteriyorlar.

Bütün bunlar ülkemizdeki barış ve demokrasiden yana bütün güçlerin, sosyalizmi benimsemeseler bile, bütün sosyalist ülkelere karşı bu nesnel gerçekleri dikkate alan, sorumlu ve yapıcı bir tutum içinde olmalarını gerektiriyor. Günümüz koşullarında kapitalist bir ülke olarak bizim ulusal çıkarlarımızla sosyalist ülkelerin ulusal çıkarları arasında dünya barışının, barış içinde yanyana yaşamının çıkarlarına da uygun düşen nesnel bir uyum söz konusudur. Öznel politikaların bu uyumu dikkate almasından halkımız yalnızca yarar sağlayacaktır.

Kaba antisovyetik iddialara, "Sovyet tehdidi" yalanlarına prim vermemek, sosyalist ülkelerle ilişkilerimizi gerginleştirmek çabalarına karşı çıkmak, Türkiye'nin bir NATO üyesi olarak, Sovyetler Birliği'nin ve Varsova Antlaşması Örgütü'nün bütün NATO üyelerine getirdiği barış ve silahsızlanma önerilerini dikkate alması istemini yükseltmek, ekonomik, politik, kültürel her alanda sosyalist ülkelerle ilişkilerin gelişmesine, partiler, yığın örgütleri, bilim ve sanat adamları ve çeşitli kuruluşlar arasında 12 Eylül 1980'den bu yana sekteye uğrayan ilişkilerin yeniden canlanması için çalışmak bu doğrultuda

atılacak somut adımlar olarak öne çıkıyor.

Bağılantısız ülkeler hareketinin nükleer savaş tehlikesine karşı ve ülkelerin ekonomik güvenliği için mücadelede rolü artıyor. Türkiye, NATO üyesi olmasına rağmen, bu hareket ile ilişki kurabilmeli, bu amaçla bu harekette gözlemci olarak yer almak için başvurmalıdır.

Türkiye, nükleer savaş tehlikesine karşı, yeni bir uluslararası ekonomik düzen için, üyesi bulunduğu bütün uluslararası örgütlerde aktif çaba göstermeli, bu amaçları paylaşan bütün ülkelerle sıkı bir dayanışma içinde olmalıdır. Altıların barış girişimlerini, dünya barışının korunmasından yana etkinlik gösteren bütün hareket gücü ve örgütleri desteklemelidir.

Birleşmiş Milletler Örgütü'nün saygınlığının, politik, hukuksal, moral statüsünün her bakımdan güçlendirilmesi için çaba göstermek, IMF, Dünya Bankası'nın gelişmekte olan ülkelere emperyalist ülkelerin çıkarlarını başa alan politikalar dayatmasına karşı aktif tutum almak, İslam Konferansı Örgütünde bölge ve dünya barışının, antiemperyalist dayanışmanın çıkarlarını başa almak, dış politikamızın vazgeçilmez ilkeleri arasında yeralmalıdır.

Filistin Kurtuluş Örgütü'nün, Afrika Ulusal Kongresinin, SWAPO'nun hakkı mücadelelerini Türkiye desteklemeli, uluslararası platformlarda Filistin, G. Afrika ve Namibia halklarının yanında yer almalıdır.

Türkiye, Nikaragau halkının kendi geleceğini özgürce kurabilmesini engellemeye çalışan ABD'nin bu politikasını mahkum etmeli ve Contadora grubunun gösterdiği çabaları desteklemelidir.

3. Ekonomiyi emperyalizme karşı korumak, bağımsız bir ekonomik gelişme yoluna koyulabilmek, sanayiye ve tarımı güçlendirmek için

ANAP hükümeti ve ona destek veren emperyalist çevreler ısrarla bugün uygulanan ekonomik politikanın hiçbir alternatifi olmadığını ve 24 Ocak 1980'den bu yana ekonomide atılan adımların geri döndürülemez olduğunu öne sürüyorlar. Bu doğrultuda yürütülen yoğun propagandanın amacı, muhalefet güçlerinin ulusal çıkarlara dayalı bir ekonomik politika anlayışı çevresinde birleşebilmesini önlemekten başka bir şey değildir.

Türkiye yalnızca emperyalizmin ve işbirlikçi tekeli burjuvazinin

çıkarlarına hizmet eden bir ekonomik politikaya mahkum değildir. 24 Ocak politikasından zarar gören bütün ulusal sınıf ve katmanların ortak çıkarları temel alındığında, alternatif bir ekonomik programın oluşturulması olanaklıdır. Ana soru, kime karşı kimin çıkarlarının temel alınacağı sorusudur. Bu soru, emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı, bütün ulusal sınıf ve katmanların ortak çıkarları olarak yanıtlandığında, alternatif ekonomik programın ana hedefleri ve bu hedeflere ulaşmak için elverişli araçlar da kolaylıkla ortaya konulabilir.

Ulusal ekonominin emperyalizme karşı korunması, ülkemizin emperyalizmden bağımsız bir ekonomik gelişme yoluna koyulabilmesi en önemli hedeflerdir. Bunun için öncelikle emperyalizmin ve işbirlikçi tekellerin ekonomimize yön verme olanakları ellerinden alınmalıdır. Döviz ve altın girişi çıkışı, TL'nin kuru, fiyatlar, faizler ve krediler, yabancı sermaye girişi ve kâr transferi ve dış ticaret devlet kontrolüne alınmalı, bütün bu alanlarda ulusal ekonominin ve halkın çıkarları doğrultusunda devlet kontrolü uygulanmalıdır. Dış borçlar sorununun ulusal ekonomiye zarar vermeden çözülmesi için önlemler alınmalıdır. Yabancı bankalar kontrol altına alınmalı, ülke ekonomisine zarar verici faaliyetlerine izin verilmemelidir. IMF ve Dünya Bankası ile olan ilişkiler ulusal çıkarlar temelinde gözden geçirilmelidir.

Türkiye'de devletin ekonomik yaşamda aktif bir rol oynamasına elverişli geniş olanaklar vardır. Emperyalizmin ve işbirlikçilerinin bütün çabalarına karşın halâ yoketmeyi başaramadıkları devlet sektörü bunların başında geliyor. Devlet sektörü ve genel olarak devletin ekonomiyi yönlendirme olanakları şimdi olduğu gibi emperyalizmin ve işbirlikçilerinin yararına değil, ulusal çıkarlar doğrultusunda kullanılmalıdır. Genel olarak devletin demokratikleştirilmesi ve özel olarak devlet sektöründe çalışanların işletmelerin yönetimine katılması sağlandığında, demokratik bir planlamayla burada çok verimli sonuçlar almak da olanaklı olacaktır.

Ekonomide bütün ulusal güç ve kaynakları seferber edecek, bütün güçleri birleştirecek bir politika izlenmelidir. Devlet sektörünün, öteki kamu işletmelerinin, tekel dışı özel sektörün, imalatla, tarımda ve ticaretle küçük üreticilerin, esnaf ve zanaatkarların bütün potansiyellerinin kullanılacağı demokratik bir işbirliğinin gerçekleştirilmesi ve tekellerin ve diğer kapitalistlerin, uluslararası tekellerin

ülke ekonomisini talan etmesine yardımcı olan ve devlet kasasının yağmalanmasını getiren vurguncu faaliyetlerine son verilmesiyle Türkiye'nin, bugünkü iktidarnın iddialarının tersine, kendi gücüne dayanarak kalkınma yoluna koyulabilmesinin olanaklı olduğu da ortaya çıkacaktır. Bu işbirliğinin en verimli sonuçları vermesi için, devlet sektörünün öncülüğü ve örgütleyiciliği, küçük üretimin kooperatifleşmesi ve desteklenmesi ve ekonomik kalkınmaya, üretimin artmasına katkısı olan bütün özel işletmelerin desteklenmesi sağlanmalıdır.

Ekonomide hızlı bir canlanma yaratılabilmesi için sanayide atıl kapasitelerin kullanılmasını sağlayacak ivedi önlemler alınarak üretim artırılmalı, emekçilerin gelirlerinin artırılması yoluyla iç pazar genişletilmeli, tarımsal üretimi artıracak destekler sağlanmalıdır.

Modern teknolojilerin kullanıldığı, büyük işletmelere sahip, bağımsız bir gelişmeye temel olacak sanayilerin kurulması için uzun vadeli bir program derhal uygulamaya sokulmalıdır. Pratik, bu tür işletmelerin daha çok devlet eliyle kurulabileceğini gösteriyor. Aynı şey enerji yatırımları ve madencilik için de geçerlidir.

Devlet bilimsel teknik devrimin çağdaş kazanımlarından ülkemizin de yararlanabilmesini sağlamak, sanayimizin ve tarımımızın teknolojik düzeyini yükseltebilmek için, bilim ve teknoloji temelimizin güçlenebilmesi için özel ve ivedi önlemler alınmalıdır. Bilimsel-teknik kazanımların kullanımında demokratik bir yaklaşım egemen olmalı, ayrıca bunun olumsuz sosyal sonuçlara yol açmamasına özen gösterilmelidir.

Silahlanmanın, kalkınmamızın önüne geçirilmesi ulusal ekonomiye büyük zarar veriyor. Barışçı bir dış politika izlenerek ve silahlı kuvvetleri yurt savunmasının ihtiyaçlarına göre yeniden düzenleyerek savunma harcamaları olanaklı en alt düzeye indirilmelidir.

Köylülüğün yaşam düzeyinin yükseltilmesi, topraksız ve az topraklı köylünün toprağa kavuşturulması, tarımın modernleştirilmesi için demokratik bir toprak ve tarım reformu gerçekleştirilmelidir. Köylünün özgürlüğünün ve verimli çalışmasının ekonomik temeli ancak böyle sağlanabilir. Kooperatifleşme desteklenmeli, küçük ve orta köylü ekonomiye katkısını artırmak için desteklenmeli, yeni Devlet Üretim Çiftlikleri ile modern tarım teknolojisi geliştirilmelidir.

Bölgesel oransızlıkların giderilmesi için özel önlemler alınmalı-

dır. Sanayileşme, toprak ve tarım reformu ve sosyal reformlarla ilgili önlemler saptanırken Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya özel bir önem verilmelidir, bu bölgelere belli ayrıcalıklar tanınmalıdır.

Devlet küçük imalat işletmelerinin, küçük esnafın ekonomiye katkılarını artırmak için geniş bir işbirliğinin örgütlenmesini sağlamalıdır. Tarımda ve sanayide küçük üreticiler, esnaf ve zanaatkarlar ucuz kredi ile desteklenmelidir. Toptan ticarete üreticinin ve tüketicinin zararına aşırı kârlar elde edilmesini önleyecek ve üreticinin mallarının en elverişli koşullarda ve en kısa yoldan tüketiciye ulaşması için gerekli önlemler alınmalıdır.

Bankalarda biriken fonların en verimli biçimde değerlendirilebilmesi için, bütün özel bankaların hisselerinin % 51'i kamulaştırılmalıdır.

Dış ticaretin kalkınma amacıyla uyumlu yürütülebilmesi, yerli ve yabancı tekellerin vurgun alanı olmasının önlenmesi için, bugün dış ticaret tekeli haline gelmiş ayrıcalıklı holding şirketleri yerine tek bir devlet dış ticaret şirketi kurulmalı, kamu ve özel sektörün dış ticaret ilişkilerine bu şirket yardımcı olmalıdır. Özel işletmeler ve kooperatifler eğer isterlerse kendi ürettikleri malları kendileri dışarı satabilmeli, kendi dışalım ihtiyaçlarını kendileri karşılayabilmelidir. Devlet dışsattımın artmasını teşvik etmeli, sanayi yatırımlarında da bu amaca uygun önlemler almalıdır.

Dış ekonomik ilişkilerde bütün ülkelerle eşit haklı karşılıklı yarar sağlayan işbirliği anlayışı egemen olmalı, emperyalist sermayeye karşı ulusal ekonomi korunmalı, uluslararası işbölümünün ve bilimsel teknik ilerlemenin olanaklarından yararlanılmalıdır.

Türkiye Batı Avrupa ülkeleriyle ekonomik ilişkilerini geliştirmeye devam ederken, bir yandan Ortadoğu ülkeleriyle, bir yandan da sosyalist ülkelerle ilişkilerini daha da yoğunlaştırmaya özel bir önem vermeli ve dünya çapında yeni bir uluslararası ekonomik düzen için mücadelede aktif yer almalıdır. Gerek sosyalist ülkelerle, gerekse Ortadoğu ülkeleriyle geniş çaplı ortak sanayi ve tarım işletmeleri, inşaat vb. işleri gerçekleştirmede büyük potansiyeller vardır. Türkiye ile Yunanistan arasında aynı şekilde geniş çaplı bir ekonomik işbirliği, iki ülke arasındaki anlaşmazlıkların giderilmesine ve emperyalizme karşı güçlü bir dostluğun oluşmasına katkıda bulunabilir. TKP, uluslararası ya da bölgesel ekonomik işbirliği örgütlerine katılmaya

ilkesel olarak karşı değildir. Daha bugünden böylesi -AET de içinde- ekonomik işbirliği örgütleriyle ilişki kurmaktan yanadır. Burada üyeliğin Türkiye'nin ekonomik ve sosyal çıkarlarına uygun olup olmayacağına, tek taraflı bağımlılığa yol açıp açmayacağına bakılmalıdır. O nedenle bugün için Türkiye var olan olumsuz koşullar altında AET'ye üye olmamalıdır. AET ile yapılan anlaşmalar ulusal çıkarlar açısından gözden geçirilmeli, gelecekte de AET'nin ekonomik ve politik egemenlikle bağdaşmayan koşulları kabul edilmemelidir.

Ekonomide zorunlu bütün kamulaştırmalar bedeli ödenerek yapılmalıdır. Kamulaştırmada amaç, ekonominin potansiyellerinin verimli kullanılmasının sağlanması, madencilik, bankacılık, dış ticaret gibi stratejik alanlarda tekelleşmenin önlenmesi ve çağdışı verimsiz özel büyük toprak mülkiyetine son verilmesi olacaktır. Kamulaştırma bedellerinin saptanmasında bütçe olanakları dikkate alınmalıdır.

Sermaye gelirlerinin vergi oranlarını artıran demokratik bir vergi reformu ve devlet işletmelerinin verimliliğinin artırılmasıyla devletin gelirlerinin artırılması, silahlanma harcamalarının azaltılması, emperyalist sömürünün azaltılması, bütün ulusal güç ve kaynakların kalkınma hedefleri doğrultusunda seferber edilmesi, ulusal demokratik iktidarın ekonomik ve sosyal programlarının gerçekleştirilebilmesi için gerekli fonları da yaratacaktır. Eşit haklılık ve karşılıklı yarar ilkesi temelinde kurulacak dış ekonomik ilişkiler, ülkemizin uluslararası işbölümünün olanaklarından yararlanabilmesini getirecektir.

Böylesi bir demokratik devletçilik politikasıyla Türkiye, ekonomisini emperyalizme karşı koruyabilir, kendi kaynaklarını ve emeğini kendi insanının yaşama ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi için kullanabilir, sanayileşme, modernleşme ve uluslararası işbölümünde eşit haklı, etkili bir yer kazanma yoluna koyulabilir.

4. Halkın maddi koşullarının kötüleşmesinin durdurulması ve hissedilebilir bir iyileşme sağlanması için

24 Ocak politikasının en büyük zararını işçiler ve öteki emekçiler görmektedir. Gelir dağılımı emekçiler zararına hızla kötüleşmektedir.

O nedenle öncelikle emekçilerin maddi durumunun kötüleşmesini durduracak ve hissedilebilir iyileşme sağlayacak önlemler alınması zorunludur. Kaldı ki, kalkınma yoluna koyulabilmek, ancak ekonomik ve sosyal kalkınma birlikte ele alındığında olanaklı olabilir. Ancak ekonomik ve sosyal alanlarda birbirleriyle uyumlu politikalar, geniş halk yığınlarının aktif desteğini kazanabilir. Öte yandan halkın durumunu iyileştirmeye yönelik önlemler, ekonomide genel bir canlanma yaratılmasına da katkıda bulunacaktır.

Ülkemizin birikmiş sayısız sosyal sorunu vardır. 24 Ocak politikası bu sorunları daha da artırmış, olağanüstü ağırlaştırmıştır. Açık-tır ki, bu sorunları bir çırpıda çözmek olanaksızdır. Halkımızın şu son beş-altı yıl içinde yitirdiklerini yeniden geri kazanması, örneğin satınalma gücünün 1970'lerdeki düzeyine çıkması bile kolay erişilebilecek bir hedef değildir. İşsizlik, sağlık, konut, eğitim, sosyal güvenlik, kadınların hak eşitliği gibi sorunların çözülmesi, ailenin, annenin, çocuğun korunması, gençliğe güvenli bir gelecek sağlanması, üretici sınıf ve katmanların emekleriyle oranlı adil ve insanca bir yaşama elverişli bir gelir elde etmesi gibi sosyal hedeflere ancak kapitalizmin aşılmasıyla ve sosyalizmin kurulmasıyla tam olarak ulaşılabileceğini tarihsel deneyim pek açık gösteriyor. Ama bütün bunlar halkın maddi yaşam koşullarının ivedilikle iyileştirilmesi hedefinin, ulusal demokrasinin vazgeçilmez sosyal hedefi olarak belirlenmesini engellememelidir. İlk günden bu doğrultuda özel önlemler alınmalı, geniş çaplı reformlar uygulamaya sokulmalı ve ulusal gelirin emek ve sermaye gelirleri arasında daha adil bir dağılımının sağlanması temel bir politik hedef olarak benimsenmelidir.

Halkın satınalma gücünün artırılabilmesi için, asgari ücret derhal artırılmalı ve vergi dışı bırakılmalı, ücret ve maaşlardaki, taban ve destekleme alım fiyatlarındaki artışlar her yıl enflasyondan zarar görmeyecek bir oranda gerçekleştirilmeli, asgari geçim indirimi asgari ücret düzeyine çıkarılmalıdır.

Ekmeke, şeker, süt, çay ve baklagillerin satış fiyatları bütün ülke çapında dondurulmalı, devlet gereken subvansiyonları sağlayarak bu ürünlerin halka sabit fiyatlarla satılmasını güvence altına almalıdır.

Tohum, gübre ve öteki tarımsal girdilerde, mazot, petrol ve elektrik, su, kömürde küçük üreticiyi koruyan bir tarifeli fiyat sistemi geti-

rilmeli, imalat sektöründe ve tarımda küçük üreticiler, esnaf ve zanaatkarlar düşük faizli krediyle desteklenmelidir.

Paralı yüksek öğrenim uygulamasına son verilmeli, öğrenci kredi ve bursları artırılmalı, ders kitaplarının fiyatları dondurulmalıdır.

İşsizliğe karşı elle tutulur sonuçlar alınıncaya kadar işten çıkarılmalar yasaklanmalıdır. Sanayileşme ve tarım ve toprak reformu programları yaşama geçtikçe işsizliğin azalması yönünde kalıcı sonuçlar elde edilebilecektir. Ama bu sonuçları beklemeden işsizliğin azalması için özel önlemler alınmalıdır.

Ülke çapında büyük bir ulusal bayındırlık seferberliği işsizliğe karşı etkili bir önlem olacaktır. Devletin, belediyelerin, öteki kamu kuruluşlarının, kooperatiflerin olanaklarının birleştirilmesi ile mevcut makine ve alet parkıyla, köylere ve gecekondu-lara kadar ulaşacak yol, sulama ve kanalizasyon, okul ve öteki sosyal amaçlı binalar, depolama tesisleri yapılmaya başlanmalıdır. Aynı şekilde ağaçlandırma ve kasabaların temizliği, yeşillendirilmesi, projeleri gerçekleştirilmelidir. Bu seferberliğe katılacak işsiz yurttaşlara ekonominin gücü oranında bir ücret sağlanmalıdır. Böylece hem bu yurttaşlar ülke kalkınmasına katkıda bulunacak anlamlı bir işte istihdam edilmiş ve temel ihtiyaçları karşılanmış olacak, hem de bu önlemler büyümeye ve iç pazarın genişlemesine hizmet edeceği için, ulusal ekonomimiz önemli yararlar sağlayacaktır. Köylümüzün ulusal demokratik devletin kendine sağladığı destek karşılığında tarım üretimini artırması, ulusal bayındırlık seferberliğine katılacak yurttaşlarımızın temel ihtiyaçlarının karşılanmasını da kolaylaştıracaktır. Ayrıca böylesi bir bayındırlık seferberliği ile kapitalistlerin işsizleri düşük ücret dayatmada bir araç olarak kullanma, kaçak işçi çalıştırarak vahşice sömürme olanakları da azalmış olacaktır.

Her yurttaş başını sokabileceği bir konut sağlanana kadar gecekondu yıkımı kesinlikle durdurulmalıdır. Bütün yurttaşlarımızın ucuz ve sağlıklı konutlarda oturur duruma gelmesi uzun yılları gerektiriyor. Ama devlet hiç beklemeden bu yolda önlemler almak zorundadır. Ülkemiz konut yapımı alanında değerli deneyler kazanmıştır. ve önemli potansiyellere sahiptir. Bunlar başarılı bir şekilde değerlendirilebilir.

Devlet elindeki olanaklarla düşük kiralı sosyal konut üretimine başlamalıdır. Prefabrik inşaat alanında büyük deneylere sahip sosya-

list ülkelerle bu alanda yapılacak bir işbirliği çok yararlı olacaktır. Bunun yanısıra devletin, işletme ve şirketlerin, kooperatiflerin ve yurttaşların olanaklarının birleştirilmesiyle mevcut yöntemlerle her yıl çok sayıda yeni konut üretilebilir. Devlet ve kooperatifleri desteklemeli ve denetlemeli ve arsa spekülasyonunu önleyecek bir reform gerçekleştirilmelidir.

Kentlerin çevresinde belirli alanlar yeni konut ve yerleşme alanları olarak saptanmalı ve gereken kamulaştırılmalar yapılmalıdır. Bu alanlarda özel projelere göre büyük konut inşaatlarına başlanmalıdır. Ayrıca isteyen yurttaşlara bu alanların altyapı tesislerinin yapımında çalışma karşılığında bu alanlarda kendilerine konut yapma hakkı tanınmalıdır. Konutların belli bölümlerini devletin, belli bölümlerini, yurttaşların kendilerinin yapacağı programlar gerçekleştirilmelidir. Konut programları giderek kasaba ve köylere de yöneltilmelidir. Devlet, belediyeler ve gecekonduda oturan yurttaşlar elbirliğiyle gecekondu bölgelerinin altyapı hizmetlerinin tamamlanması ve temizliği için önlemler almalıdır.

Özetle en önemli sosyal sorunlarımız olan işsizlik ve konutsuzluk sorunlarının çözümü doğrultusunda kısa sürede ülkemiz çok önemli adımlar atabilir. Burada ana sorun devletin örgütleyici ve yol göstericiliği altında, devletin, belediyelerin, kooperatiflerin ve tek tek bütün yurttaşların olanaklarının kâr amacı güdülmenden birleştirilmesi, ulusal çapta bir dayanışma ruhunda seferber edilmesidir.

Yurtdışındaki göçmen işçilerin sorunlarına sahip çıkılması, onların bulundukları ülkelerde eşit haklara sahip olabilmeleri için çaba gösterilmesi, tasarruflarının güvenceli olarak değerlendirilmesi için önlemler alınması, geri dönenlere iş olanakları sağlanması, askerlik bedelinin ve harçlarının azaltılması, önde gelen görevler arasında yer alıyor.

Bunların yanısıra emekçilerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi, eğitim ve sağlık hizmetlerinin ucuzlatılması, modernleştirilmesi ve ülke çapında köylere kadar yaygınlaştırılması, sosyal güvenliğin bütün yurttaşları kapsamı, gençliğin koşullarının iyileştirilmesi, ailenin, ana ve çocuğun korunması, kadının toplumsal rolünün artırılması, çevrenin korunması, köy yaşamının modernleşmesi, kitle taşımacılığının geliştirilmesi doğrultusunda somut adımları içeren geniş çaplı reform programları uygulamaya sokulmalıdır.

5. Ulusal kültürün korunması ve geliştirilmesi, bilim, sanat ve düşünce yaşamının, eğitimin demokratikleşmesi, halkımızın aydınlanması için

Ulusal kültürümüz bugün yoğun bir emperyalist saldırı altındadır. Diktatörlük rejimi bu saldırının bir aracıdır ve faşist baskılar ve yaşam koşullarının kötüleşmesi halkımızın bu saldırıya karşı direnişini son derece güçleştirmektedir.

Emperyalist ideolojik saldırıya karşı ulusal kültürü savunmak, onun demokratik öğelerine sahip çıkıp geliştirmek, bütün halkı ulusal kurtuluş ve toplumsal ilerleme ruhunda demokratik ulusal amaçlar çevresinde birleştirmek için zorunludur.

Türk ulusunun tarihi boyunca biriktirdiği kültürel değerler, Anadolu topraklarındaki eski medeniyetlerin mirası, İslam kültürünün hümanist öğeleri, Kürt halkının kültürel değerleri, halkımızın çağdaşlaşma mücadelesi sürecinde yarattığı özgürlükçü, ulusal kurtuluşçu, hümanist, laik, aydınlıkçı ve sosyalist değerler evrensel kültürün ileri öğeleriyle birlikte zengin bir kültür oluşturuyor.

Böylesi bir kültür anlayışının egemenliği için mücadele günümüz koşullarında yaşamsal önem taşıyor.

Ulusal demokratik iktidar öncelikle emperyalizmin kültürsüzleşme politikasına karşı etkili önlemler almalıdır. Bunun için kozmopolitizmin, Amerikan yaşam tarzının, yoz kültür ve ahlak anlayışlarının pornografinin yaygınlaştırılması, savaşçılık, şovenizm, terörizm ve dinsel hoşgörüsüzlük propagandası önlenmelidir.

Bunların dışında her türlü basın-yayın ve kültür faaliyeti serbest bırakılmalıdır. 12 Eylül döneminde politik nedenlerle görevlerinden uzaklaştırılmış bilim adamlarının ve öğretmenlerin görevlerine dönmesi sağlanmalıdır.

Radyo ve televizyon halkımızın aydınlanmasının en önemli aracıdır. TRT ivedilikle demokratik ve özerk bir yapıya kavuşturulmalıdır. TRT'den uzaklaştırılmış bütün yurtseverler yeniden göreve çağırılmalı, radyo ve televizyon halkın her konuda doğru ve ayrıntılı bilgilendirilmesine, bağımsızlık, demokrasi, barış ve hümanizm ruhunda eğitilmesine, bilim, sanat ve edebiyatın halka maledilmesine ve halkın nitelikli bir tarzda eğlenebilmesine hizmet etmelidir. Partiler kendi görüşlerini halka açıklayabilmede TRT'den eşit haklı

yararlanabilmelidir.

Basın özgürlüğü eksiksiz sağlanmalı, basın, toplumun sağlıklı bilgilendirilmesinin ve kamu yararına eleştiri ve öneri getirmenin aracı olmalıdır. Gerek TRT'de, gerekse gazetelerde çalışanlar yönetiminde söz sahibi olabilmelidir. Basının dünya olayları konusunda Batılı haber ajanslarına tek yanlı bağımlılığına son verilebilmesi için Anadolu Ajansı demokratik ve özerk bir yapıya kavuşturulmalı ve güçlendirilmelidir. Anadolu basını korunmalı, Basın İlan Kurumu yeniden düzenlenmelidir.

Halkın eğitime ve manevi gelişmesine hizmet eden kültürel faaliyetlerdeki her türlü vergi ve harç kaldırılmalı, devlet gazete ve kitap fiyatlarının tiyatro, sinema, konser vb. giriş ücretlerinin halka yük olmayacak bir düzeyde olması için özel önlemler alınmalıdır. Kurulacak bir devlet dağıtım şirketi hiçbir ayırım yapmadan, gazete, dergi vb. kültür araçlarının ülke çapında en geniş dağıtımını sağlamalıdır.

Devlet ve yerel yönetimler tiyatro ve sinemayı, görsel sanatları ve edebiyatı desteklemeli, sanatçıları özendirmelidir.

Kültürel faaliyet amaçlı halk örgütlenmeleri yaratılmalı, amatör sanat faaliyetleri desteklenmeli, sendikalar ve öteki yığın örgütleri, meslek odaları bu yönde çalışmalara yönlendirilmelidir. Silahlı Kuvvetler'de büyük çaplı ve yaygın kültürel faaliyet örgütlenmelidir.

Kütüphaneler, müzeler, sergi, tiyatro ve konser salonları artırılmalı, tarihi eserler korunmalıdır. Halkevleri kültürel faaliyet merkezleri olarak yeniden açılıp yaygınlaştırılmalıdır.

"Halk sağlığı için spor" ilkesi temelinde spor tesis ve olanakları hızla artırılmalıdır.

Türk Tarih ve Dil Kurumları bilimsel bir temelde yeniden düzenlenmeli, tarihimizin araştırılması, dilimizin geliştirilmesi, edebiyatımızın korunup geliştirilmesi yönünde çalışmaları sağlanmalıdır.

İlk ve orta öğrenimde bir ulusal eğitim reformu yapılması bugün daha da zorunlu olmuştur. Bu reform, okuma-yazma bilmezliğin kökünün kazınmasını, eğitimin ülkenin en uca köşelerine kadar yaygınlaştırılmasını, maddi-teknik temelini geliştirilmesini, içeriğinin demokratikleştirilmesini ve çağdaştırılmasını, gençliğin barış, demokrasi, bağımsızlık ve hümanizm ruhunda eğitilmesini, öğretmenlerin maddi durumunun iyileştirilmesini ve özgür, demokrat,

yurtsever bir öğretmen kadrosunun gelişmesini, eğitimin ülkenin kalkınma amaçlarıyla daha sıkı bağlanmasını sağlamalıdır. Sendikalaşma hakkına kavuşmuş, politik baskılardan kurtulmuş öğretmenlerin demokratik yığın örgütlerinin aktif katılımıyla hazırlanıp yürütülecek böylesi bir ulusal eğitim reformu halkımız için büyük bir kazanım olacaktır.

Ulusal demokratik iktidarın ilk işlerinden biri de köklü bir üniversite reformu olmalıdır. Bu reform, üniversitelerin mali, idari, bilimsel özerkliğini sağlamalı, öğretim ve araştırmanın çağdaş düzeye ulaşmasının koşullarını yaratmalı, öğrencilerin demokratik işleyen ve bütün öğrencilerin doğal üyesi olduğu fakülte ve üniversite dernekleri aracılığıyla üniversitelerin yönetimine kaulmasını sağlamalıdır.

12 Eylül rejiminin üniversitelere doldurduğu ehliyetsiz ve diktatörlük yandaşı kişiler buradan uzaklaştırılmalı ve görevden alınan bilim adamlarının görevlerine geri dönebilmesi sağlanmalıdır.

Özetle, eğitim her düzeyde ülkenin ekonomik, sosyal, kültürel gereksinimlerine göre yeniden düzenlenmeli, Türkiye'nin bilimsel-teknik devrimin dışında kalmaması için özel önlemler alınmalıdır.

Üniversiteler halka açık konferanslar, seminerler, sergiler vb. yollarla halkın aydınlatılmasında aktif rol almalıdır.

Paralı eğitime son verilmeli, öğrenci yurtları devlet denetiminde, ucuz ve sağlıklı olmalı, kredi ve burslar artırılmalı, giriş sınav sistemi değiştirilmelidir.

Yetişmiş bilimsel ve teknik kadroların yurtdışına göçetmesine gerek bırakılmayacak, başka ülkelerde çalışan kadroların yeniden ülke kalkınmasına kazanılmasını sağlayacak özendirici önlemler alınmalıdır.

Kürt dili ve kültürü üzerindeki yasak kaldırılmalıdır.

Türkiye Bilimsel Teknik ve Araştırmalar Kurumu (TÜBİTAK) ekonominin ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmeli ve güçlendirilmeli, özerk yapıda bir Türkiye Sosyal Bilimler Araştırma Kurumu kurulmalıdır.

Uluslararası kültürel ilişkilere büyük önem verilmelidir. Gerek uluslararası kültür değerlerinin halkımıza, gerekse özgün ulusal kültür değerlerimizin öteki halklara tanıtılması ve aktarılması için devletler, yığın örgütleri, bilim, sanat, edebiyat adamları, kültür ve

eğitim kurumları arasında uluslararası ilişkiler geliştirilmeli ve desteklenmelidir.

Ülkemiz ulusal kültür politikasının yukarıda sayılan öğelerinin hazırlanmasında ve etkili biçimde uygulanmasında harekete geçirilebilecek güçlü bir deney birikimine ve ulusal kadrolara sahiptir. Emperyalizm ve işbirlikçileri 12 Eylül'den bu yana yoğunlaştırdıkları saldırılara karşın bu birikimi yokedememişlerdir.

İlk, orta ve yüksek öğretimde, basın-yayında, bilimde, güzel sanatlarda ve edebiyatta, bütün kültürel yaşamda bir yeniden doğuş gerçekleştirmek hayal değildir. Bilim, sanat, edebiyat, basın adamlarının, öğretmenlerin demokratik bir kültür politikasının belirlenip yürütülmesine katılması ne kadar sağlanırsa, kültür alanındaki ulusal kadrolar ne kadar desteklenirse, kültür kurum ve araçları halka ne kadar geniş açılsa, halkın çeşitli amaçlarla kurduğu ve kuracağı yığın örgütleri kültürel faaliyete ne kadar çok yönlendirilirse, böylesi bir yeniden doğuş o kadar kolay gerçekleşecektir. Aydınlarla emekçilerin bağlaşıklığı bunun güvencesidir.

DEMOKRASİ HAREKETİNİN YIGINSAL TABANI

1- TKP'nin politikası barış ve demokrasi için birlik ve mücadele politikasıdır.

İşçi sınıfımız bugün, Türkiye'nin içine yuvarlandığı derin bunalımlardan kurtulması ve demokratik bir gelişme yoluna koyulabilmesi için mücadele ediyor. Öteki emekçilerin ve demokrasi güçlerinin işçi sınıfının rolü olmaksızın kendi amaçlarına ulaşmalarının hiç de kolay olmadığı her geçen gün daha somut ortaya çıkıyor.

TKP işçi sınıfını güçlendirmeye, onun politik ve sendikal örgütlenmesini, bilincini ve mücadele azmini sağlamlaştırmaya, geliştirmeye çalışıyor. TKP, bu amaçla, "Daha Güçlü TKP" hedefini öne koyuyor. Marksizm-Leninizme bağlı komünist amaçlar için mücadele eden herkesin birliğini sağlamaya çalışıyor, işçi sınıfının ileri kesimlerini Marksizm-Leninizmle donatıyor, işçi sendikalarını güçlendirmek için her çabayı gösteriyor, sömürü ve baskıya karşı her işçi direnişini destekliyor, işçi sınıfının demokrasi mücadelesindeki rolünü artırmaya, eylemini yükseltmeye çalışıyor.

İşçi sınıfı yalnızca kendi kurtuluşu için değil, bütün ezilenlerin kurtuluşu için mücadele ediyor. Barışın korunması için mücadele ediyor. Yalnızca kendisi için değil, bütün ulus için demokrasi istiyor. İşçi sınıfının mücadelesi, çoğunluğun çıkarları için, toplumsal gelişme için mücadeledir. TKP mevcut rejime karşı olan herkesi

destekliyor ve barış ve demokrasi isteyen bütün güçlerle işbirliği yapmayı amaçlıyor.

Sol güçlerin, diktatörlüğe karşı en geniş demokrasi ve barış güçlerinin birliği, TKP'nin bağlaşıklık politikasının temelini oluşturuyor. Bu birlik politikası partimizin yürüttüğü politik mücadelenin özüdür. TKP, geniş güçlerin birleşmesine olanak veren esnek ve ilkeli bir politika izleyerek, yığınların tabandaki mücadele birliğini güçlendirerek ve değişik politik güçler arasında yukandan diyalog ve işbirliği sürecini geliştirerek birlik amacına ulaşılması için çalışıyor. Bu mücadele, yığın eylemlerinin yükseltilmesi ve daha geniş yığınların demokrasinin kazanılması uğrunda aktif politik mücadeleye çekilebilmesi için birleşik, demokratik, yığinsal bir hareket yaratılması için mücadeledir. Ancak yığınların kendi istemlerini dile getirerek katıldıkları bir demokrasi mücadelesi sonuç alıcı olabilir.

TKP, bütün sol güçlerin birliği için çalışıyor. Devrimci amaçlar için mücadele eden Türk ve Kürt sol güçlerin birliği, bütün demokrasi güçlerinin birliği için bir çekim merkezi, barış ve demokrasi mücadelesinin doğru yoldan sapmaması için sağlam bir güvencedir.

Ülkemizdeki gelişmeler sol güçlerin sınırlarını ve potansiyellerini nesnel olarak genişletmiştir. TKP, bir yandan SOL BİRLİK'i daha da pekiştirmek ve devrimci solun daha geniş bir birliğini gerçekleştirmek, diğer yandan devrimci sol ile sosyal demokrat solun ve Kemalistlerin emekçilere ve geniş orta katmanlara dayanacak bir sol blokunu sağlamak için çalışıyor.

TKP, sol güçlerin birliğine özel bir önem veriyor. Sol güçlerin kendi aralarındaki birliği ile öteki demokrasi güçleriyle birliğini karşı karşıya koymuyor, bunlar arasında bir öncelik sıralaması yapmıyor, diyalog ve işbirliğini her yönde eşzamanlı geliştirmek için çalışıyor.

Solda birlik eğilimi genelde güçlenen bir eğilim olmakla birlikte, sol içinde ülkemizde ve dünyada varolan somut durumun gerçekçi çözümlenmesine dayanan ve güncel görevlere ışık tutan, açık bir ortak politikanın saptanmasındaki eksiklik devam ediyor. Bu durum sol güçler arasında, demokrasi mücadelesinde ortak yanları öne çıkarmak yerine, birbirleriyle ve öteki demokrasi güçleriyle farklılıkları öne çıkaran tutumlara yol açıyor. Aynı zamanda, günün getirdiği ivedi görevler atlanarak, daha ileri ve uzun vadeli amaçlar

etrafında birlik arayışları uç veriyor. Bu yaklaşımlar, hem sol güçlerin kendi aralarındaki farklılıkları derinleştiriyor, hem de onların geniş demokrasi güçleriyle birliğini engelliyor.

SOL BİRLİK'in kurulması, sol güçlerin birliği doğrultusunda atılmış önemli bir adımdır. Daha geniş güçlerin demokrasi mücadelesinde aktifleştirdiği koşullarda SOL BİRLİK'in önemi azalmıyor, tersine artıyor. TKP, SOL BİRLİK'in daha da pekişmesi, onun öteki sol güçlerle eylem birliğinin gelişmesi ve genişleyerek güçlenmesi, yığın eylemlerindeki ve örgütlerindeki ortak mücadelesinin, rol ve etkisinin yükselmesi için çalışacaktır. Bu amaçla bugüne kadar olduğu gibi bundan böyle de, SOL BİRLİK içinde ortak noktaları öne çıkaran, güncel görevlerin çözümü doğrultusunda aktif mücadeleye ağırlık veren, demokrasi güçlerinin diktatörlüğe karşı her çıkışını kararlılıkla destekleyen ve onların birliğini isteyen bir politikanın savunucusu olacaktır.

Barış ve ulusal demokrasi mücadelesinin başansı için sol güçlerin örgütlü güçlerini ve mevcut etkilerini amaca yönelik bir biçimde kullanabilmeleri ve kendi çözüm önerilerini, öteki demokratik güçlerden kopmadan, yığınlara gösterebilmeleri büyük önem taşıyor.

TKP, orta katmanlar ile burjuvazinin diktatörlük rejiminden zarar gören kesimlerinin çıkarlarını farklı ağırlıklarda ve farklı anlayışlarla dile getiren SHP ve DSP, DYP ve RP ile demokrasi mücadelesinde işbirliği yapmak istiyor. TKP bu partilerin halkın demokrasi özlemleriyle uyumlu her girişimini önkoşulsuz destekliyor. TKP bu partilerin kendi açıkladıkları demokratik amaçlarla uyum içinde olmayan tutumlarını yapıcı bir yaklaşımla eleştiriyor. Çünkü bu tutarsızlıklar, Amerikan emperyalizmine ve işbirlikçilerine diktatörlük rejimini sürdürmede, demokratikleşmeyi engellemek için yeni manevralar yapmada ve demokrasi güçlerini bölmede olanaklar veriyor. Bugün ana görev, Evren-Özal rejiminin karşısında yer alan ve demokrasi isteyen güçlerin birbirine düşmesini önlemek ve en geniş güçlerin barış ve demokrasi için birliğini sağlamaktır. TKP demokratik hak ve özgürlükleri eksiksiz ve aktif savunana tutarlı demokrat çevrelerin bu yönde aktif çaba göstermesi gerektiğini düşünüyor.

Fabrikalarda, köylerde, mahallelerde, işyerleri ve bürolarda, eğitim kuruluşlarında ve kırsalarda demokrasi isteyen politik güçlerin yandaşlarının tabandaki mücadele birliğinin sağlanması yaşamsal önem

taşıyor. Komünistler bulundukları her yerde emekçilerin birliğini gerçekleştirmeyi en önemli görevleri olarak kabul ediyorlar. Yapıcı ve esnek tutumlarıyla, karşılıklı anlayış ve saygıya dayanan ve ortak amaçlar için mücadeleye yönelen bir birlik için örnek olmaya çalışıyorlar.

Bugün ABD ile yapılan Savunma İşbirliği Anlaşması'nın feshedilmesi ve barışın korunması için, Amerikan üslerine karşı, genel politik af için ve işkencelere karşı, işsizliğe karşı ve işten çıkarmaların durdurulması için, sendikal hak ve özgürlükler, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü üzerindeki yasakların kaldırılması, Kürt halkı üzerindeki baskılara son verilmesi, ulusal ekonominin korunması için aralıksız bir mücadele en geniş güçlerin her düzeydeki birliğine temel olabilir.

TKP böylesi somut istemler uğrunda yürütülecek politik kampanyaların, Amerikan emperyalizminin ve faşist diktatörlüğün güçten düşmesine, geniş demokrasi ve barış güçlerinin birliğinin sağlanmasına, işçi ve öteki emekçilerin aktif mücadelesinin, yığın eylemlerinin yükselmesine, yığın örgütlerinin rolünün ve etkisinin bir bütün olarak yükselmesine ve genel olarak sol güçlerin etkisinin artmasına hizmet edeceği inancındadır. TKP böylesi kampanyaların her birinde, değişik bileşimde politik güçlerle ve farklı düzeylerde de olsa, olanaklı en geniş eylem birliklerinin sağlanması için çaba harcayacaktır. Bu süreç içinde geniş demokrasi güçlerinin, gerek TKP ile çok yönlü ilişkilerinin gelişmesi, gerekse onların birbirlerine yakınlaşması ve ortak bir demokratik platformda buluşması için ve demokrasi mücadelesinin güçlenmesi için vargücüyle çalışacaktır.

2. Demokrasi mücadelesi ve sendikalar

Emekçilerin en büyük ve en deneyimli yığın örgütleri olan sendikalar bugün Evren-Özal rejimine karşı ne kadar aktif ve uzlaşmaz, kararlı bir mücadele yürütebilirlerse, kendi birliklerini ne kadar güçlendirebilirlerse, tabanlarını ne kadar hareketlendirebilirlerse, demokrasinin kazanılması o kadar kolaylaşacaktır, demokrasi işçi ve öteki emekçilerin çıkarlarıyla o kadar uyum içinde olacak ve demokratik Türkiye'de sendikalar o kadar ağırlıklı bir yer elde edecek-

lerdir. Sendikalar ancak demokratik bir Türkiye'de işçilerin çıkarlarını etkili biçimde koruyabilir ve geliştirebilirler. Sendikalar üzerindeki her türlü baskıya son verilmesi, hükümetin sendikaların faaliyetine karışmasının önlenmesi, özgür toplu sözleşme ve grev hakkının etkili kullanılmasının önündeki bütün yasal engellerin kaldırılması, genel grev, dayanışma grevi ve hak grevi de içinde grev hakkının bütün çalışanlar için eksiksiz sağlanması, lokavun yasaklanması, Yüksek Hakem Kurulu, Kamu İşveren Sendikaları vb. gibi sendikaların üyelerinin çıkarlarını özgürce korumasına engel olan kurumların kaldırılması, DİSK'in ve bağlı sendikaların açılması ve özgürce çalışabilmesi, 1 Mayıs'ın işçi bayramı ilan edilmesi ve 1 Mayıs'ta ücretli tatil ve özgür gösteri hakkı sağlanması, bugün demokrasi mücadelesinde sendikal hareketin temel istemleridir.

Sendikalar bugün, işten çıkarmaların önlenmesi, iş yasasının emekçiden yana yeniden düzenlenmesi, emekçilere insanca bir yaşam düzeyi sağlayacak bir ücret politikası izlemesi, aynı işi yapan kadın ve erkek işçilerin eşit ücret alması, çalışma saatlerinin azaltılması, yıllık izin sürelerinin artırılması, iş kazalarına ve meslek hastalıklarına karşı etkili önlemler alınması, SSK'nın demokratik bir yapıya kavuşturulması ve fonlarının işçiden yana kullanılması, genç işçilerin korunması, sigortasız işçi çalıştırmanın önlenmesi, tarım ve orman işçilerinin eşit sendikal ve sosyal haklara kavuşması, işyerlerinde özgür sendikal faaliyet yürütebilmesi ve işyeri sendika örgütlerinin çalışma koşulları üzerinde söz sahibi olması gibi ivedi istemler uğruna mücadeleyi, ancak demokrasi için mücadele ile bağladıkları ölçüde başarılı sonuçlara ulaşabilirler.

Sendikalar demokrasi mücadelesinde etkilerini artırabilmek için, en geniş halk yığınlarının demokratik hak ve özgürlüklerini savunmalı, demokratik bir anayasa için, emekçiden yana bir ekonomik ve sosyal politika için, seslerini yükseltmeli, bu amaçlar için mücadele eden öteki güçlerle işbirliğine yönelmelidir.

Sendikal harekette bugün ana sorun sendikal birliğin ve sendikal demokrasinin sağlanmasıdır. Sendikalar bugün olduğu gibi güçlerini birleştiremeyen, ortak çıkarlar için eylem birliğini gerçekleştiremeyen, tabanın söz sahibi olmadığı bir durumda kaldığı sürece, ne üyelerinin çıkarlarını gerektiği gibi koruyabilirler, ne de demokrasi mücadelesinde ağırlıklı bir rol oynayabilirler.

Sendikal birlik için, bütün sendikalar Türk-İş'de birleşmeli, bu sağlanıncaya kadar bağımsız sendikalar ve Hak-İş'e bağlı sendikalarla Türk-İş'e bağlı sendikalar arasında işçi hak ve çıkarları için iş ve eylem birliği yapılmalıdır. Türk-İş içinde demokrasi isteyen bütün sendikacılar, Türk-İş'i işçi hak ve çıkarlarını çiğneyen hükümetlere karşı aktif bir güç yapmak ve hükümetlerden ve partilerden bağımsız, işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda egemence karar alıp uygulayan bir duruma getirebilmek için demokratik sendikacılık anlayışı çevresinde birleşmelidir. TKP bu doğrultudaki eğilimi bütün olanaklarıyla destekleyecek, Türk-İş'in ve genel olarak sendikal hareketin bölünmesini getirecek her girişime karşı çıkacaktır. İşçi sınıfının DİSK'in mücadelesiyle kazandığı sınıf sendikacılığı deneyimi, bu gelenek, Türk-İş'in gerçekleri dikkate alındığında, bu örgütü savaşkan ve demokratik, güçlü bir örgüt yapmada büyük işlev görecektir.

DİSK'in üzerindeki yasak kalktığında, komünistler işçi sınıfının çıkarına uygun olacağı için DİSK ile Türk-İş'in birleşmesi için çalışacaklardır.

Türk-İş'in birliği için 12 Eylül rejimiyle işbirliği yapmış olan Amerikancı, faşist, işçi düşmanı ögelerin sendikal hareketten uzaklaştırılması ve demokratik sendikacılık anlayışının güçlenmesi zorunludur.

Sendikal demokrasi için, sendikalarda politik görüşlere göre ayrım yapılmaması, örgüt yapısının demokratikleşmesi, tabanın sendikaların karar almasında söz sahibi olması, kararların uygulanmasını denetleyebilmesi ve sendikaların üyelerini çalışmaları hakkında düzenli bilgilendirmesi, onların genel kültür ve eğitim düzeylerinin yükselmesi ve işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda eğitilmesi için çaba göstermesi, geniş bir yayın faaliyeti yürütmesi gereklidir.

Sendika şubelerinin ve işyeri örgütlerinin aktifleşmesi için, işyeri temsilcilerinin seçimle başa gelmesi için çaba gösterilmelidir.

TKP, demokratik Türkiye'de sendikaların toplumsal yaşamda anayasa ile güvence altına alınmış ağırlıklı bir yere sahip olması gerektiği görüşündedir. Sendikalar ekonomik, sosyal, politik ve kültürel tüm alanlarda söz sahibi olmalı, karar alınmasına aktif katılabilmeli, işçilerin ve öteki emekçilerin yararına düzenlemelerin etkili takipçisi olabilmelidir. Demokratik Türkiye'de sendikaların ve öteki yığın örgütlerinin, meslek odalarının üyelerinin ve ülkenin çıkarları için

faaliyetleri yasalarla sınırlanmamalı, yığın örgütlerinin çalışmaları devletin denetimi altında tutulmamalı, tam tersine, sendikalar ve öteki yığın örgütleri, meslek odaları yasaların yapılmasında söz sahibi olmalı, bu yasaların hükümet ve devlet tarafından uygulanmasını denetleyebilmeli, devletin politik çizgisi üzerinde etkide bulunabilmelidir. Bütün bunlar milyonlarca emekçinin örgütleri olarak sendikaların doğal hakkı ve görevidir.

Komünistler bütün sendikalarda bu amaçlar için çalışırlar. TKP'nin sendikaları "ele geçirmek" gibi özel bir amacı yoktur. TKP'nin amacı sendikaların yukarıda sayılan niteliklere kavuşması için çalışmaktır. Komünistler bu çalışmalardaki özverileriyle, sömürü ve baskıya karşı tutarlı ve kararlı mücadeleleriyle, yapıcı ve birleştirici politika ve tutumlarıyla geniş işçi yığınlarının güvenini kazanacaklardır.

3. Demokrasi mücadelesi ve köylülük

Nüfusumuzun yaklaşık yarısı köylüdür. Ülkeyi besleyen en başta köylünün emeğidir. Buna karşı köylülük bugün İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana en kötü koşullarda yaşıyor. Bir avuç büyük toprak sahibinin ve büyük tarım kapitalistinin dışında kalan bütün köylülerin durumu sürekli kötüleşiyor. Aynı zamanda köylülük ülkenin politik ve toplumsal yaşamında önemli bir rol oynayamıyor, ağırlığını ortaya koyamıyor.

12 Eylül rejimi köye büyük bir yıkım getirdi. Bugün yalnızca küçük ve orta köylülerin değil, büyük köylülerin durumu da sürekli kötüleşiyor. Köylü bütün ailesiyle gece-gündüz demeden çalışıyor, ama satın almak zorunda olduğu ihtiyaç maddelerinin ve tarım ilaç ve aletlerinin fiyatlarının sürekli artması ve ürettiği ürüne sürekli düşük fiyat verilmesi karşısında durumunun kötüleşmesini önleyemiyor.

Özal hükümetinin politikası tarım ve hayvancılık üretiminin artmamasına, hatta yer yer gerilemesine neden oluyor. Köylü artan ölçüde yabancı tarım tekellerinin ve onların yerli ortaklarının sömürüsüne hedef yapılmak isteniyor.

TKP köylünün bu yıkımdan kurtulması ve onun politik ve toplumsal yaşamdaki rolünün artırılması, köyde demokrasi hareketinin yükselmesi için mücadeleyi en önemli bir görev kabul ediyor.

Topraksız ve az topraklı köylünün toprağa kavuşması, köylünün ürününe adil bir fiyat verilmesi, küçük üreticilerin Ziraat Bankası'na olan borçlarının iptal edilmesi, gübre, mazot, ilaç, tohum ve sulama fiyatlarının köylünün belini bükmesinin önlenmesi, köylüye düşük faizli kredi sağlanması ve bütün köylerin okul, yol, su elektrik, telefona sahip olması, sağlık ve sosyal güvenlik hizmetlerinin bütün köylere ulaştırılması geniş köylü yığınlarının ortak istemleri olarak öne çıkıyor. TKP köylülerin ve köylü örgütlerinin bu doğrultudaki bütün eylemlerini destekliyor, köylünün sesini yükseltebilmesine yardımcı olmak için çalışıyor.

Toprak dağılımındaki adaletsizlikleri ortadan kaldıracak, tarımın ve hayvancılığın modernleşmesini getirecek ve tarımsal üretimin artmasını, tarım ürünlerinin en kısa yoldan iç ve dış pazarlara ulaştırılmasının koşullarını yaratacak, köylünün aile işletmesinin ekonomideki rolünü artıracak ve kooperatifleşmeyi güçlendirecek demokratik bir tarım ve toprak reformu köyün çağdaşlaşmasının ve köylünün durumunun iyileşmesinin önkoşuludur.

1984 sonunda yürürlüğe sokulan "Tarım Reformu Kanunu", topraksız ve az topraklı köylünün hiçbir sorununu dikkate almıyor, uygulandığı bölgelerdeki sosyal eşitsizlikleri daha da derinleştirecek bir nitelik taşıyor.

TKP bütün demokrasi güçlerini, bütün köylü örgütlerini ve tarım uzmanlarını, bilim adamlarını Türkiye koşullarına uygun demokratik bir tarım ve toprak reformu programının oluşturulabilmesi için ortak çaba göstermeye çağırıyor.

Köyde demokrasi için, köylünün jandarma baskısından kurtulması, "köy korucuları" vb. silahlı birliklerin dağıtılması, devlet yönetiminin kırdaki uzantılarının demokratikleşmesi, kooperatifler üzerindeki bütün antidemokratik engellemelerin kaldırılması, köy yönetimlerinin köylüler tarafından ve özgürce belirlenmesi, tarım işçilerinin sendikal haklarının eksiksiz tanınması, angaryanın, marabacılığın, köy sahipliğinin yasaklanması, partilerin ve derneklerin köylerde örgütlenmesini, muhtarların partilerden aday olmasını yasaklayan hükümlerin kaldırılması zorunludur. Köylünün baskı ve zulümden kurtarılması, özgürlüğe kavuşması için mücadele bütün ülkenin özgürlüğü için mücadeledir.

TKP demokrasi mücadelesinde köylünün sesini duyurabilmesi

için köylü örgütlerinin güçlenmesini ve aktifleşmesini zorunlu görüyor. Kooperatifler, ziraat odaları, ziraatçı ve tarım uzmanları dernekleri, çeşitli köylü dernek ve birliklerinin güçlenmesi, köylünün çıkarlarını dikkate almayan hükümetler üzerinde yoğun bir baskı uygulaması, bütün bu örgütler arasında eşgüdümün sağlanması, köylü hareketini güçlendirecektir.

12 Eylül döneminde Köy-Koop ve bağlı birliklere getirilen engellerin kaldırılması, Tarış, Fiskobirlik, Antbirlik vb. birliklerin hükümete bağlanmasına son verilmesi ve genel olarak kooperatiflerin demokratik bir yapıya kavuşması ve haklarının artırılması için mücadele etmek ve onların yığınsal demokrasi hareketinde aktif rol oynaması için çaba göstermek büyük önem taşıyor. Köylüler ancak örgütlenerek, demokratik Türkiye için mücadeleye aktif katılarak, işçilerin eylemlerini ve öteki demokrasi güçlerini destekleyerek kendi durumlarında bir iyileşme sağlayabilirler.

4. Demokrasi mücadelesi ve aydınlar

Yüzyılı aşkın bir sürenin tarihsel deneyimi, aydınların ülkemizin ilerlemesinin ve kalkınmasının, emperyalizme ve gericiliğe karşı mücadelenin ana güçlerinden biri olduğunu gösteriyor. Dün olduğu gibi bugün de, emperyalizm ve gericiilik ancak aydınlarımızın küçük bir bölümünü halka yabancılaştırmayı, halka hizmet davasından alıkoymayı, kendi halk düşmanı amaçlarına araç etmeyi başarabiliyor. Aydınlarımızın büyük çoğunluğu bilgi ve becerilerini halkın hizmetine verme, bağımsız, demokratik, kalkınmış, aydınlanmış bir Türkiye için mücadele isteği taşıyorlar.

TKP aydınlarımızın, bilim, sanat, edebiyat, teknik, tıp, hukuk ve basın adamlarının, manevi yaratıcılığın emekçilerinin katkısı ve artan katılımı olmadan ülkemizin ve halkımızın temel sorunlarının çözülmesinin sağlanamayacağı görüşündedir. Aydınlar bugün demokrasi mücadelesinin aktifleşmesinde, halkımızın demokratizm ruhunda eğitilmesinde, barış ülküsünün ülkemizde güç kazanmasında önemli bir rol oynuyorlar. Ulusal kültür değerlerimize, halkımızın iyi geleneklerine, manevi zenginliklerine karşı Amerikan emperyalizminin ve işbirlikçilerinin açtıkları kültürsüzleştirme, yozlaştırma kampanyasının yenilgiye uğratılmasında, şovenizmin, dinsel

bağnazlığın etkisizleştirilmesinde aydınlarımıza büyük görev düşüyor. Aydınların demokrasiyi kazanma mücadelesinde daha kararlı olmalarının önemi her geçen gün artıyor.

Farklı politik görüşlere sahip de olsalar, bütün yurtsever ve ilerici aydınlar emperyalizme ve faşizme karşı direnişte, halkımıza aydınlık fikirler taşımada, sendikaların, kooperatiflerin, gençliğin ve kadınların örgütlerinin desteklenmesinde, bilim, sanat ve edebiyat ürünlerinin bunların üyelerine taşınmasında, halkımızın kültürel faaliyete daha geniş çekilmesinde halkımızın genel kültür ve eğitim düzeyinin yükselmesine katkıda bulunmada birleşmelidir.

Diktatörlüğün aydınlar üzerindeki baskısının sona ermesi ve aydınların topluma katkılarıyla oranlı ekonomik ve sosyal haklara kavuşmaları, kendi mesleklerinde özgürce geliştirebilmeleri TKP'nin önde gelen mücadele hedefleri arasındadır.

Demokrasi mücadelesinde geleneksel olarak ileri bir role sahip olan öğretmenlerin ve teknik elemanların örgütlenme ve aktifleşme çabalarını bütün demokratik güçler desteklemelidir.

12 Eylül rejimi ülkemizin sosyal bilimlere ve doğa bilimlerine alanlarında, mimarlık ve mühendislik alanında, edebiyat ve görsel sanatlar alanlarında, ilk, orta ve yüksek öğretimde yetiştirdiği kadrolara ve kazandığı deney birikimine karşı sistematiği bir saldırı politikası yürütmektedir. Bu saldırının boşa çıkartılması, aydınlarımızın korunması için mücadele bütün demokrasi güçlerinin önde gelen görevi olmalıdır.

TKP şimdiye kadar, ülkemiz bilim, sanat ve edebiyat yaşamına büyük katkılar yapmış olan Nazım Hikmet, Orhan Kemal, Ruhi Su gibi birçok aydını saflarına kazanabilmiş olmaktan onur duyuyor. TKP, her ilerici, yurtsever, hümanist aydına değer veriyor. TKP'nin hiçbir amacı aydınlara yabancı değildir ve TKP'nin geçmişinde ve bugününde, onun mücadelesinde her aydın kendinden birşey bulabilir.

5. Demokrasi mücadelesi ve gençlik

Gençlik ülkemizin ve halkımızın sorunlarına hiçbir zaman kayıtsız kalmamıştır. Gençlik egemen güçlerin kendisini içine hapsetmek istediği dar çerçeveleri aşıp halkımızın genel demokrasi, bağım-

sızlık ve toplumsal ilerleme mücadelesinde her zaman yerini aldı, şanlı bir mücadele tarihi yarattı.

Ülkemizin gençliği bugün büyük acılar içindedir. Gençlik işsizdir, açtır, geleceğinden emin değildir. Üniversiteler, liseler, öğrenci yurtları büyük bir gözüktüne dönüşmüş, eğitim, buyruk, nasihat, beyin yıkama halini almıştır. Fabrika ve küçük işletmelerde genç işçiler vahşice sömürülmekte, milyonlarca işsiz yarınsından fazlasını gençler oluşturmaktadır. Evren-Özal diktatörlüğü gençliği düşman ilan etmiştir.

Gençliği böyle bir yaşama mahkum etmek, ülkenin geleceğini mahkum etmektir. Tarihimiz gençlikten bu kadar korkan, ona bu kadar düşman bir başka iktidara daha tanık olmadı.

Üniversite gençliği bugün Evren-Özal yönetiminin kendisini içine soktuğu cendereye karşı, YÖK'e karşı demokratik ve çağdaş bir eğitim için adım adım gelişen bir mücadele veriyor. TKP öğrenci derneklerinin istem ve mücadelelerini destekliyor, işçi ve öteki emekçi gençlerin örgütlenmesine yardımcı oluyor. Genç komünistler, illegal ve legal bütün olanakları kullanarak demokratik gençlik hareketinin güç kazanmasına katkıda bulunmak için mücadele ediyorlar.

TKP gençliğin ülkenin bugünü ve geleceğinde söz sahibi olması için mücadele ediyor. TKP demokratik Türkiye'de, toplumumuzun olanaklarının en başta gençliğin yetiştirilmesi, onun geleceğine güvenle bakabilmesinin sağlanması için seferber edilmesi gerektiğine inanıyor.

Demokrasi mücadelesi gençliğin özgürlüğü için mücadeledir. Gençliğe insanca yaşama ve çalışma koşulları, çağdaş aydınlık, bilimsel bir eğitim, anlamlı ve yaratıcı bir dinlenme ve toplumsal yaşamda aktif bir yer sağlanması, ülkemizin geleceğinin güvence altına alınması demektir.

Bütün demokrasi güçleri gençliğe güvenmeli, ona yardımcı olmalıdır. Öğretim üyeleri, üniversite çalışanları gençlere sahip çıkmalı, onların üniversite ve yurtların yönetimine katılma istemlerini desteklemeli, özerk ve demokratik üniversite mücadelesini birlikte yürütmelidir.

Sendikalar genç işçilerin sorunlarına titizlikle eğilmeli, onların hakları için mücadelede özel çalışmalar yapmalıdır. İşsiz gençlerin

ve küçük işyerlerinde çalışan gençlerin örgütlenme çabalarına yardımcı olmalıdır.

Egemen güçlerin gençliğe yoz alışkanlıklar aşılama, halktan koparma, depolitize etme girişimlerine karşı, Amerikancı, faşist, şovenist propagandalara karşı mücadele edilmeli, egemen güçlerin gençliği terörizme kurban etmesine olanak tanınmamalıdır.

Demokratik gençlik hareketini bekleyen en büyük tehlike politik görüşlere göre bölünmektir. Bütün gençlerin ortak çıkarları için mücadeleyi başa almak, son yılların deneylerinin de gösterdiği gibi, bölünmesinin panzehiridir.

Gençliğin politik yaşamda aktif bir rol almasının en sonuç alıcı yolu, demokratik gençlik hareketinin birliğinin sağlanması ve korunması, gençliğin bu birlik içinde kendi iradesiyle bilinçli ve örgütlü olarak bağımsızlık, demokrasi, toplumsal ilerleme için, gençliğin sorunlarının çözümü için mücadele eden politik güçleri aktif desteklemesidir.

Gençlik kendi sorunlarının çözümü için ne kadar birleşir ve aktif mücadele ederse, politik yaşamdaki rolü de o kadar artacaktır.

6. Demokrasi mücadelesi ve kadınlar

Demokrasinin ve ilerlemenin ölçüsü, kadınların toplumsal yaşamdaki yeriyle doğrudan orantılıdır. Ülkemizde kadınlar toplumda hak ettikleri yere sahip değildir. Kadın hakları, özellikle emekçi kadınlar için çoğu durumda kağıt üzerindedir.

Kadınlarla erkeklerin fiili hak eşitliği için mücadele demokrasi mücadelesinin ayrılmaz bir parçası, demokratik kadın hareketi, barış ve demokrasi ve toplumsal ilerleme mücadelesinin vazgeçilmez bir bileşenidir.

12 Eylül ile birlikte kadınların toplumsal yaşamdaki rolleri daha da genişletildi, kadın haklarını hiçe sayan anlayışlar daha da yaygınlaştırıldı.

TKP kadın hakları için her örgütlenmeye ve girişime büyük değer veriyor. Komünistler bütün kadınlar içinde çalışıyor ve ayrımcı vasa uygulamalarının ortadan kaldırılması, aile vasaamının demokratikleştirilmesi, kadınların toplumsal ve politik yaşama aktif katılması için geniş bir hareketin oluşmasını destekliyorlar.

Komünistler emekçi kadınların örgütlenmesine ve emekçi kadınlar üzerindeki çifte sömürüye karşı mücadelenin yükselmesine özel bir önem veriyorlar. Emekçi kadın hareketinin gelenekleri bu mücadeleye ışık tutuyor.

Sendikaların kadın işçilerin özgül sorunlarını ele alan, kadınların sendikal yaşamda aktifleşmesine hizmet edecek özel çalışmalar başlatması, işçi hareketini ve kadın hareketini güçlendirecektir.

Demokrat kadın ve genç kızlar, kadın hakları için geniş bir hareketin oluşmasında ve politik güçlerin, genel olarak kamuoyunun kadın sorununa ilgisinin çekilmesinde, öte yandan kadınların barış ve demokrasi mücadelesine kazanılmasında çok önemli bir işlev görebilirler. Kadın hakları için dilekçe girişiminin uyandırdığı olumlu yankılar bunun göstergesidir.

Parlamentoda onaylanarak yasallaşmış olan Birleşmiş Milletler Örgütü'nün Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi, ülkemizde kadın hakları için mücadelede birleştirici bir platform oluşturuyor. Hangi politik görüşten olursa olsunlar, emekçi ve aydın kadınların, genç kızların bu sözleşmenin ülkemizde fiilen yaşama geçirilmesi için mücadele doğrultusunda uzun vadeli birliğinin sağlanması olanaklıdır.

Son yıllarda en güç koşullarda kadınlarımız, işkence ve idamların durdurulması ve genel politik af için, Özal'ın kemerleri sıkma politikasına karşı, barışın korunması için, nükleer savaş tehlikesine karşı yiğit direnişler gerçekleştirdiler. TKP kadınlarımızın bu doğrultudaki her girişimini vargüyle destekleyecektir.

7. Demokrasi mücadelesi ve esnaf ve zanaatkarlar

ANAP hükümetinin ekonomik politikası, bugün milyonlarca esnaf ve zanaatkarın durumunu şiddetle sarsıyor. Esnaf ve zanaatkarlar, gece gündüz çalışmalarına rağmen, durumlarının kötüleşmesine karşı koyamıyor, biryandan hükümetin vergi politikası, top tancı tüccarın dayatmaları, resmi görevlilerin haracı, öteyandan halkın alım gücünün sürekli düşmesi arasında sıkışıp kalıyorlar.

Egemen güçler, ilerici güçleri esnaf ve zanaatkarların küçük mül-

kiyetine göz dikmiş düşmanlar gibi gösteren propagandalarla, onları ilerici güçlerden uzak tutmaya, gericiğe taban yapmaya çalışıyorlar. Öteyandan üretimin ve hizmetlerin çeşitlenmesi, esnafların sosyal-politik yapısını farklılaştırıyor.

Esnaf ve zanaatkarlar büyük ölçüde örgütsüz durumdadır. Mevcut esnaf örgütleri ise, üyelerinin çıkarlarını savunmamaktadır.

TKP, sanayi ve tarım ürünlerinin işlenmesinde ve halka ulaştırılmasında, halka çeşitli hizmetlerin sunulmasında, ulaşım ve tamir işlerinde vazgeçilmez bir işlev gören esnaf ve zanaatkarların bu işlevlerini gereğince yerine getirebilmeleri için elverişli koşullara kavuşturulmasını savunmaktadır.

Esnaf ve zanaatkarların örgütlerini güçlendirebilmeleri, seslerini duyurabilmeleri, kooperatifleşerek ekonomik sorunlarını hafifletebilmeleri için onlara yardımcı olmak için gerekli önlemler alınmalıdır.

8. Demokrasi mücadelesi ve Kürt sorunu

Kürt sorunu Türkiye Cumhuriyetinin en temel sorunlarından biridir. Bu, Cumhuriyetin kuruluşundan beri çözülemeden süregelen bir sorundur. Kürt sorunu, Türkiye egemen güçleri Kürt ulusunun varlığını tanımaya yanaşmadıkları, onun her ulus gibi özgür olma, kendi topraklarında insanca yaşamak, kendi geleceğini belirleme istediğini kabul etmedikleri için vardır.

Türkiye hükümetleri her zaman bu sorunun üzerini kapatmaya çalışmış, Kürtleri zorla asimile ederek, onların ulusal, demokratik hak taleplerini şiddetle bastırarak bu sorunu çözebileceklerini sanmışlardır.

Bu insanlık dışı politika 12 Eylül 1980'den bu yana daha da ağırlaştırılarak uygulanmaktadır. Bugün Kürt halkı kendi topraklarında, kendi anavatanında tüm ulusal demokratik haklarından yoksun, ağır baskı altındadır. Binlerce Kürt aydını ve genci yalnızca Kürt oldukları, ulusal demokratik haklarını savundukları için zindanlardır, sürgündedir. Diktatörlük anayasası Kürtçe konuşmayı bile yasaklamıştır. Kürt köyleri süngü zoruyla boşaltılıyor, Kürt köylülerine en ağır işkenceler uygulanıyor.

Ortadoğu'daki askersel-politik varlığını güçlendirme, gerginlikleri

turandırma, halkları birbirine düşürerek kendi hegemonyasını kurma amaçları peşinde koşan Amerikan emperyalizmine diktatörlüğün Kürt halkı üzerindeki şoven baskıları bu yolda sayısız olanak sağlıyor. Emperyalizmin ve işbirlikçilerinin bu baskıları artan ölçüde kısırtmaları, Kürt sorununu daha da keskinleştiriyor.

Kürt sorununun baskı ve zorbalıkla çözülemeyeceği, tersine daha da keskinleşeceği 12 Eylül 1980'den bu yana daha açık ortaya çıkmıştır. Öteyandan Kürt halkı üzerinde ulusal baskı sürüp gittiği sürece Türkiye'de demokrasi ve insan haklarından söz edilmeyeceği, demokrasiye gerçekten geçilemeyeceği açıktır.

Kürt sorunu Ortadoğu'da barış, Türk ve Kürt halkının ortak çıkarları ve Kürt halkının özgür iradesi temelinde, adil, demokratik ve barışçıl bir çözüme kavuşturulmalıdır.

TKP böylesi bir çözümün gerçekleştirilmesi için her çabayı gösterecektir.

TKP'ne göre Kürt sorununun adil, demokratik ve barışçıl bir çözüme kavuşturulması ancak Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını, ayrılma, ayrı devlet kurma hakkını elde etmesiyle sağlanabilir. Tersi durumda Kürt halkı kendini hiçbir zaman özgür hissetmeyecektir.

TKP, bütün demokrasi güçlerinin Kürt sorununun adil, demokratik ve barışçıl bir çözümü konusunda böylesi bir anlayışta birleşmesi için çalışacaktır. Açıktır ki, geniş güçlerin böylesi bir anlayışta birleşmesi kısa sürede gerçekleşemez. Böylesi bir çözüm gerçekleşinceye kadar TKP mücadele edecektir. Ne olursa olsun ulusların ve halkların eşitsizliği savunulamaz.

Kürt halkının ayrılma hakkını savunmak, bu hakkın mutlaka, ayrılma, ayrı devlet kurma yönünde kullanılmasından yana olmak anlamına gelmiyor.

Türkiye'de Türk ve Kürt halkının birlikte özgür olabilme, gönüllü bir birliğe dayalı demokratik bir devlette birlikte yaşamak olanakları vardır. Bu, baskı ve zorbalığa dayalı bugünkü sözde birliktin köklü biçimde farklıdır. Ulusal eşitsizliklerin tamamen kalkması, kökünün kazanması ise ancak sosyalizmde olanaklıdır.

Bugünün görevi, Kürt halkının kendi kaderini tayin edebilmesinin koşullarını hazırlamak, Kürt sorununu geniş halk yığınlarının ve demokrasi güçlerinin gündemine getirmektir. Geniş yığınlar

sorunun adil, demokratik ve barışçıl çözümünden yana kazanmaktır.

Kürt sorunu, Türkiye'nin demokratikleşmesi, demokrasiyi kazanma sorunundan ayrı düşünülemez. Öteyandan demokrasiyi kazanma demokratik Türkiye için mücadeleden başka bir yoldan Kürt sorununun çözüm yolu açılmaz.

Türkiye Kürdistanı'nda sıkıyönetime ve olağanüstü hal uygulamasına son verilmeli, sürüp giden zorbalık durmalıdır. Bölgedeki özel askeri ve polis birlikleri geri çekilmelidir. Köy korucuları örgütlenmesi dağıtılmalıdır. Zorla göç ettirmeye son verilmelidir. Zorla topraklarından sürülmüş Kürt aileleri topraklarına geri dönmelidir. Diyarbakır Askeri Mahkemesi'nin verdiği idam cezaları kaldırılmalı, Kürt oldukları için yargılanan yurtseverlerin davaları tüm sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldırılmalı, sürgündeki Kürt yurtseverleri özgürce ülkelerine geri dönebilmelidir. Kürt dili üzerindeki yasak kalkmalı, Kürt halkının varlığı tanınmalıdır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu için özel sanayi ve tarım ve toprak reformu öngören bir bölgesel kalkınma planı yapılmalıdır.

Demokrasi güçleri Kürt halkı ile birlikte diktatörlüğün "bölücülük" suçlamasını geri püskürtmeli, ulusal baskı ve zorbalığa karşı mücadeleyi yükseltmelidir. Kürt yurtseverleri demokrasi mücadelesinde aktif yer almalı, öteki demokrasi güçleriyle birleşmelidir.

Bunlar, Kürt halkının özgürlük mücadelesinin koşullarını iyileştirecek, emperyalizmin ve işbirlikçilerinin oyunlarını bozacak, Türk ve Kürt halkı arasında karşılıklı güven ve dayanışmanın güçlenmesine yardımcı olacaktır.

Günümüzün somut koşulları şu gerçekleri çok açık gösteriyor. Türk demokratları Kürt halkına ve onun mücadelesine gözlerini kapattırlarsa, Kürtler üzerindeki barbar baskılara karşı aktif bir tutum almazlarsa, Kürt halkının güvenini kazanmaya çalışmazlarsa, Kürt yurtseverlerine ellerini uzatmazlarsa, Türkiye'de demokratik bir rejime ulaşılması gerçekleşemez.

Kürt yurtseverleri barış mücadelesini ve Türkiye'nin, Türk ve Kürt halkının birlikte yaşadıkları bu devletin demokratikleşmesi için mücadeleyi başa almazlarsa, Türk demokratlarıyla birleşmeyi hedeflemezlerse, Kürt halkının özgürlüğünü kazanmasının yolunu açamazlar.

TKP bu gerçekleri dikkate alarak bugünkü aşamada Türk ve Kürt barış ve demokrasi güçlerinin birliğinin sağlanması için çalışıyor.

TKP gerek Türk demokratları içinde etkili olan, Kürt ulusal hareketinin ayrılmazlığına ya da emperyalist amaçlara hizmet ettiği yolundaki görüşleri gerekse Kürt ulusal hareketi içinde henüz Kürtlerin ulusal haklarını dile getirmemekle birlikte demokrasi için mücadele veren Türk demokrat çevrelerine esnek yaklaşmayan tutumları doğru bulmuyor.

Emperyalizmin ve şovenizmin yenilgiye uğratılmasının temel koşulu bugün her iki halkın demokrasi güçlerinin birliğinin sağlanmasıdır. Karşılıklı anlayış ve güvene dayalı bir birlik, emperyalizmin ve işbirlikçilerinin Kürt sorununa ilişkin bütün planlarının boşa çıkmasını sağlayacaktır. Tarih emperyalizmin temel taktığının Türk ve Kürt halkını birbirine karşı kışkırtmak, düşman etmeye çalışmak olduğunu gösteriyor. Onun için, bugün Türk ve Kürt halkının sözcüleri, tarihteki olayları değerlendirirken de, iki halkın birliğinin sağlanmasına, iki halkın demokratik güçlerinin sıkıca birleşmesine hizmet etmeyecek yorumlardan ve yaklaşımlardan titizlikle kaçınmalıdırlar. Aynı şey bugünün olgu ve olaylarını değerlendirirken de geçerli olmalıdır.

9. Demokrasi mücadelesi ve dinsel akımlar

Demokrasi için dindarlar üzerinde hiçbir baskı uygulanmaması, dindarların inançları, ibadetleri, kıyafetleri, dünya görüşleri nedeniyle aşağılanmaması, din ve inanç özgürlüğünün eksiksiz sağlanması, dindarların hiçbir ayrımcılığa hedef olmaması ve aynı zamanda dinsel hoşgörüsüzlüğün de söz konusu olmaması zorunludur.

TKP demokratik Türkiye'de böylesi bir anlayışın egemen olmasından ve laiklik ilkelerine sıkı sıkıya bağlı kalınması, din ve devlet işlerinin birbirinden kesinlikle ayrılmasından, dindarlarla hiçbir dine bağlı olmayanların eşit haklılığından yana olacaktır.

Demokratik bir rejim için farklı dinlere inanan, farklı mezheplere bağlı olan ve hiçbir dine bağlı olmayan yurttaşlar arasında karşılıklı saygı ve hoşgörü olması zorunludur. Dindarlarla öteki yurttaşları birbirine düşürmek isteyen geçmişte hep emperyalizm ve gerici olmuştur.

Emperyalizm ve gerici bugün de dindarların inançlarını sömü-

rerek onları diktatörlük rejimine yandaş yapmaya, ilerici güçlerden uzaklaştırmaya çalışıyor. Fanatik dinsel akımları destekliyor. Bugün şeriat düzenine geri dönüş istemlerinin güç kazanmasının dinsel bağnazlığın yaygınlaşmasının ardında yatan da aşırı gericilik ve militarizmin bu çabalarıdır. TKP bu çabaların her zaman karşısında olacaktır.

Son yıllarda dindar yurttaşların sıralarında antiemperyalist, anti-tekel yönelimli bir eğilim giderek aktifleşiyor. Bu eğilim kendi içinde tutucu öğeler de taşısa, demokrasiye geçilmesi için 163. maddenin yanı sıra 141 ve 142. maddelerin kalkması gerektiğini de savunuyor. Reagan'cı, IMF'ci politikalara karşı çıkıyor, siyonizmin Türkiye'deki etkisine karşı mücadele ediyor.

TKP bu akımın ortaya çıkıp güç kazanmasını, sosyal-ekonomik, sosyal politik nesnel koşulların bir sonucu olarak değerlendiriyor. Türkiye tarihinde ilk kez emperyalizme ve gerici iktidara karşı çıkan bir dinsel akımın oluşması büyük önem taşıyor. Dindar yurttaşların inançlarının emperyalistler ve işbirlikçilerince sömürülmesinin önüne geçilmesinde, onların öteki demokrasi güçleriyle birlikte ortak mücadeleye kazanılmasında bu akım önemli bir rol oynayabilir. TKP'nin de taraf olacağı böylesi bir işbirliği için kimsenin kendi dünya görüşünden ödün vermesi gerekmiyor.

10. Demokrasi mücadelesi ve Kemalist akım

Diktatörlük rejimi kurulduğu ilk günden beri Atatürkçülük, Kemalizm maskesi ardına gizlenmeye çalıştı. Halk düşmanı politikalarını Atatürkçülüğün gereği gibi gösterdi. Emperyalizmin ve rejimin ideolojik aygıtları Kemalizmi gerici, emperyalizm yanlısı bir açıdan yorumlayıp tanıtmaya çabalarına giriştiler.

Bugün bu çabaların boşa çıktığı, Amerikancılığın, faşizmin, tekelciliğin çıkarlarının Atatürkçülük adı altında halka benimsetilemeyeceği açık görülmektedir. Bu nesnel bir durumdur, çünkü diktatörlük rejimi hiçbir ulusal niteliği kalmamış olan güçlerin rejimidir. Atatürkçülük ise emperyalizme karşı ulusal çıkarlarla bağlıdır. Ulusal çıkarlara ihanet edenlerin Kemalizmle bağdaşması olanaksızdır.

Faşist diktatörlüğün Kemalizmi kendine maske yapma çabaları

iflas etmiştir. Kemalizmin olumlu mirası ise canlıdır.

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin bütün dünyada ulusal kurtuluş hareketine kazandırdığı ivme içinde ortaya çıkan Kemalizmin olumlu mirası, onun 1920'li ve 30'lu yıllarda yarı-sömürgelikten bağımsızlığa, padişahlıktan cumhuriyete, feodalizmden kapitalizme geçişte, uluslaşma ve aydınlanma sürecinde, yani toplumsal gelişme sürecinde oynadığı ilerici rolle; ulusal bağımsızlığı, bağımsız bir ekonomik gelişmeyi ve sanayileşmeyi, laikliği, barışçı bir dış politikayı ve Sovyetler Birliği ile dostluğu savunmadaki kararlılığı ile bağlıdır.

Daha sonraki yıllarda hükümetler Atatürk dönemindeki politika ve anlayışlardan adım adım vazgeçtiler. Bu, Türkiye'nin emperyalizmden bağımsız bir gelişme yolunda ilerleyememesini birlikte getirdi, ülkemiz yeniden bağımlılık ağına düştü.

12 Eylül 1980 sonrasında izlenen politikalar ise, yalnızca bu bağımlılık zincirinin güçlenmesini getirmekle kalmadı, cumhuriyetin temel kazanımlarına, ulusal egemenliğe, ulusal ekonomiye, laikliğe, ulusal bilinç ve onura yönelik sistematik saldırıları gündeme getirdi. Bu saldırılar sürüyor ve bağımsız cumhuriyetin, ulusal varlığın temelleri Amerikancı yönetim tarafından adım adım yok ediliyor.

Demokratik devrimin temel görevlerinin çözülmemiş, tersine daha da ağırlaşmış olduğu günümüzde, Kemalizmin bağımsızlık, egemenlik, çağdaşlaşma fikirleri canlılığını koruyor. Kemalizmin olumlu mirasına sahip çıkan güçler baş ve demokrasi mücadelesinde aktif yer alıyor. Bizzat Kemalist ideolojik temele dayanan sosyal demokrat partilerde, aydınlar içinde ve yurtsever subayların saflarında Kemalizm etkilidir. Antiemperyalist mücadelenin daha da yükseldiği koşullarda Kemalist güçlerin genişliği daha da açık görülecektir.

Günümüzde Kemalistler işçi sınıfının ve öteki emekçilerin hak istemlerine karşı kayıtsız kalmıyorlar, Kürt halkı üzerindeki terörü onaylamıyorlar, komünistlere ve öteki ilerici güçlere düşmanca yaklaşmıyorlar. Atatürk döneminde işçi sınıfına, Kürt halkına, komünistlere karşı uygulanan politikaların olumsuz sonuçlarından gereken dersleri çıkarmaları Kemalistlerin günümüzde çok daha olumlu bir rol oynamasını getirecektir.

Yalnız Atatürk döneminde değil, 1960'lı yıllarda da Kemalist-

ler ile işçi sınıfının politik güçleri arasında antiemperyalist demokratik amaçlar için mücadelede bir işbirliğinin gerçekleşmiş olması önemli tarihsel fırsatların kaçırılmasına neden oldu.

TKP barış ve ulusal demokrasi için mücadelede Kemalistlerle işbirliğinden yanadır ve bu uğurda her çabayı gösterecektir.

11. Demokrasi mücadelesi ve yurtdışındaki işçiler

İşsizliğin ve geleceğe olan güvensizliğin yurtdışına ittiği yüzbinlerce işçi ve ailesi bugün Batı Avrupa'nın ve Ortadoğu'nun çeşitli ülkelerinde yaşamak zorundadır. Bu işçiler ve aileleri bulundukları ülkelerde ikinci sınıf insan muamelesi görmekte, eşit demokratik haklara sahip bulunmamakta ve sayısız ekonomik sosyal, kültürel sorunla boğuşmaktadır. Onlar bu güç koşullara rağmen her yıl ülkemize milyarlarca dolar döviz kazandırmaktadır.

Türkiye hükümetleri bu yurttaşlara karşı görevlerini hiçbir zaman ciddiye almadılar. ANAP hükümeti yurtdışındaki işçileri yalnızca bir döviz kaynağı olarak görüyor, onların sorunlarının çözümü için çaba göstermiyor. Hükümetin geçen yılın sonunda yürürlüğe girmesi gereken Türkiyeli işçilerin Batı Avrupa'da serbest dolaşım hakkı konusunda AET karşısındaki teslimiyetçi tutumu bunun en son örneğidir.

Yurtdışındaki işçiler, gerek bulundukları ülkelerdeki, gerekse Türkiye'deki seçimlerde oy kullanamamakta, aday olamamaktadır. En temel bir yurttaşlık hakkı olan seçme ve seçilme hakkına sahip olamamaları, onların toplumsal ve politik yaşama katılmalarını, seslerini duyurmalarını sınırlamaktadır.

Oysa, yurtdışındaki işçiler hem bulundukları ülkelerde eşit haklara sahip olmayı istiyor, hem de kendi ülkelerinin durumuna ilgisiz kalmıyor, onun sorunlarının çözümüne katkıda bulunmak istiyorlar.

Bugünkü nesnel koşullar gereği birçoğu bulunduğu ülkede yerleşip kalacak da olsa, yurtdışındaki işçiler, "bir daha tek bir yurttaşı bile başka ülkelere göçetmek zorunda kalmayacak bir Türkiye" için mücadeleye omuz vermedirler.

Onlar Türkiye'deki demokrasi hareketiyle dayanışmalarıyla, bulundukları ülkelerin işçi ve ilerici hareketleriyle ülkemiz arasında bağ

kurmalarıyla, kazandıkları bilgi, beceri ve mali olanakları ülke kalkınmasına katmalarıyla ülkemizin toplumsal gelişmesinde her zaman rol oynayacaklardır.

TKP yurtdışındaki işçilerin ve onların örgütlerinin eşit haklar için mücadelesini destekliyor, yurtdışındaki işçilerin sorunlarının çözümü için aktif çaba göstermenin demokratik bir hükümetin başlıca görevleri arasında yer alması gerektiğini savunuyor.

Yurtdışındaki işçilerin bulundukları ülkelerde de Türkiye'deki seçimlerde oy kullanma hakkı için, askerlik bedelinin ve konsolosluk harçlarının düşürülmesi için, ülkeye gönderdikleri dövizlere prim verilmesi ve tasarruflarının ülkede güvenceli ve yararlı değerlendirilmesi için bugün bütün demokrasi güçleri ortak çaba göstermelidir.

BARIŞ VE ULUSAL DEMOKRASİ ALTERNATİF PROGRAMI NASIL YAŞAMA GEÇİRİLEBİLİR ?

Barış ve Ulusal Demokrasi Alternatif Programını temel noktalarıyla yaşama geçirmek ancak uzun soluklu bir mücadele ile olanaklıdır. Bugünkü dünya ve Türkiye koşullarında barış ve demokrasi düşmanlarını geriletip yenilgiye uğratabilecek güç birikimi kısa bir sürede oluşturulamaz.

Böyle bir güç birikimi ancak, bu programın istemlerinin geniş halk yığınlarına maledilmesiyle, demokrasi isteyen geniş güçlerin birliğinin sağlanmasıyla, her olanağı titizlikle değerlendirecek aktif ve ısrarlı bir mücadele ile oluşturulabilir.

Eylül 1986'daki ara seçimler, halkın çoğunluğunun, bugünkü rejimi, Anayasayı, 1983 genel seçimlerini ve ANAP hükümetini meşru saymayan, demokrasi isteyen partileri desteklediğini gösterdi.

Başta işçi sınıfı olmak üzere emekçiler artan ekonomik, sosyal, politik istemleri ile kendilerini ortaya koyuyorlar. Sendikal mücadele yeniden canlanıyor. Ülkemizin en dinamik güçleri arasında yer alan aydınlar ve gençlik, barış ve demokrasiden yana aktif tutum alıyor.

Yasal muhalefet partilerinin demokrasi istekleri daha somut içerikler kazanıyor.

Sol güçler içinde birlik eğilimi güçleniyor.

Bütün bunlar ilk genel seçimlerde ANAP hükümetine son vermenin, militarizme ve devlet terörüne karşı, demokrasiden yana bir parlamento çoğunluğu oluşturma olanaklı olduğunu gösteriyor.

Eğer bugünden, muhalefet partileri ve yığın örgütleri demokratik istemler öne sürerek, kendi aralarında ortak bir demokratik platform oluşturma yönünde çaba göstererek yığınların mücadeleye çekilmesini hızlandırabilirlerse, genel seçim sonuçları ülkemizde bir demokratikleşme sürecinin başlamasını getirebilir. Eğer halk yığınlarının mücadelesi yükselirse, demokratik güçler ortak hedefler çevresinde birleşir ve inisiyatif ele geçirebilirse, demokratikleşme, ulusal demokratik bir gelişme süreci Özal hükümetini izleyecek burjuva muhalefet partilerinden oluşan bir hükümet koşullarında da başlayabilir.

Bu mücadele, barış ve demokrasi güçlerinin elde ettikleri mevzileri savunmaya ve genişletmeye, geniş halk yığınlarının mücadelesini yükselterek, 12 Eylül dönemi boyunca faşistleştirilmiş, gericileştirilmiş devlet aygıtlarının demokratikleştirilmesine, Amerikan ajanlarının, faşistlerin ve demokrasi düşmanlarının buralardan temizlenmesine ve bütün demokratik güçlerin ortak bir anlayışla ulusal demokratik bir anayasa yapmasına yönelik olacaktır.

Böylesi bir demokratikleşme sürecinde verilecek mücadeleler hem işçi sınıfını güçlendirecek, hem de onun da katılımı ile oluşacak ulusal demokratik bir iktidarın zorunluluğunu ortaya çıkaracak, böylesi bir iktidarın koşullarını hazırlayacaktır.

Ulusal demokratik iktidarın Barış ve Ulusal Demokrasi Alternatif Programını bütün temel noktalarıyla yaşama geçirmesi ile ülkemizde yepyeni niteliksel bir durum oluşacak, barışçı, egemenlik haklarına sahip, demokratik ve kalkınan bir Türkiye gerçekleşecektir.

TKP, bütün bu süreçte, aşırı gericiğin ve militarizmin halka karşı şiddet ve terör uygulama yeltenişlerinin karşısına dikilecek, ülkenin bir iç savaşa sürüklenmesine engel olmak için her çabayı gösterecek, bunun için en geniş barış ve demokrasi güçlerinin birliği için, sol güçlerin konumlarını güçlendirmek için, halkın politik yaşama katılımını sürekli genişletmek için ve halk yığınlarının eylemlerini yükseltmek için mücadele edecektir.

Böylesi kapsamlı görevleri içeren bu süreç doğallıkla stratejik bir önemdedir. O nedenle bugün Türkiye'nin önündeki aşama alternatif programda dile getirilen görevlerin çözülmesi aşamasıdır, barışçı koluma, ulusal demokrasiyi gerçekleştirme aşamasıdır.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

Barış ve Ulusal Demokrasi Alternatif Programımız, böyle bir programın uygulanması ile doğacak barışçı, egemenlik haklarına sahip, demokratik ve kalkınan bir Türkiye isteyen tüm güçlerin katılımı olmaksızın anlamlı sonuçlar getiremez.

TKP böyle bir Türkiye için kurulduğu günden bu yana mücadele veren bir partidir. Bu nedenle TKP, öne koyduğumuz ülkemizin kurtuluşu doğrultusunda mücadele eden bütün demokrasi güçleri ile birlikte olacaktır. TKP hiçbir zaman ülkenin sorunlarını tek başına çözeceğini ileri sürmedi. Ne var ki, TKP dışlanarak da ülkenin sorunlarının çözülemeyeceğine cumhuriyet tarihi tanıktır.

TKP işçi sınıfının devrimci partisidir ve bütün kafa ve kol emekçilerinin çıkarlarını savunur. İşçiler demokrasiden en fazla çıkan olanlardır. Ne zaman demokrasiye darbe gelmişse, en başta işçilere, onların sendikal hareketine, sol güçlere, tutarlı demokrasi güçlerine vurmuştur. Ne zaman işçi sınıfına vurulmuşsa, TKP'ye vurulmuş, ne zaman TKP'ye vurulmuşsa aynı zamanda işçi sınıfına vurulmuştur.

TKP, Avrupa'daki tek yasaklı Komünist Partisidir. Komünist partileri bugün yalnızca faşist ve otoriter rejimlerde yasaktır. TKP'yi yasaklı tutmada dayanak yapılan 141 ve 142. maddeler faşist Mussolini'nin ceza kanunundan alınmıştır.

TKP'nin yasak altında tutulması demokrasi adına her zaman

bir utanç olacak ve böyle bir demokrasi kısıtlı bir demokrasi olacaktır. Çünkü, düşünce özgürlüğü ya vardır, ya yoktur. İnsanlığın lanetlediği faşizm ve savaş yanlısı, çağdışı akımlar bir düşünce akımı sayılmıyorlar. Bu nedenle sınırsız, engelsiz bir düşünce özgürlüğü yoksa orada demokrasi her zaman tartışmalı olacaktır. Marksizm üniversitelerde de okutulan bir bilimdir. Marksist düşünceye, sosyalizme kendince sınırlar koyarak özgürlük tanımak da, düşünce özgürlüğe önüne engel koymaktan başka bir şey değildir.

Düşünce suçu diye birşey olamaz. Bu çağdışı bir anlayıştır. Bu anlayış Ceza Kanunu'nun 141. ve 142. maddelerinde sembolleşti. Buna 163. maddeyi de eklemek gerek. Bu maddelerin yalnız komünistlere vicdan özgürlüğü isteyen dindarlara uygulanmadığının, iktidarlarca hoş gitmeyen muhalefet güçlerine, özellikle demokrasi isteyenlere karşı uygulanmasının sayısız örneklerini yaşadık. Özellikle 141. ve 142. maddeler yalnızca komünistleri değil, demokrasiye inanan herkesi vuruyor.

TKP'yi kurulduğundan bugüne kadar yaklaşık 65 yıldır yasak altında tutanların asıl amacı, ülke gerçeklerinin ve halkımızın sorunlarının doğru çözümlerinin duyulmasını istememeleridir. TKP, bu sorunların nedenlerini ve sorumlularını her zaman halkımıza açıkladı. Öteyandan ülke gerçeklerini dile getirenlere karşı hep "komünist, TKP ağzıyla konuşuyorsun" suçlaması yapılagelmıştır. Bu tehditle demokratlar susturulmak istenmiştir. Artık tüm demokrat güçlerle elele bu kaba oyunu bozmalıyız.

Egemen güçler bu oyunun sürebilmesi için hep ikiyüzlü, sinsî bir politika uyguladılar. Bir yandan TKP'yi yasak altına aldılar, halkımız TKP'yi tanımamasını istediler, öte yandan sanki gizliliği TKP'nin kendisi istemiş gibi, "TKP gizlidir, ona yaklaşmayın" dediler. TKP'yi karanlık, umacı gibi göstermek için aralıksız propaganda yaptılar.

Bu nedenle halkımıza, öteki demokrasi güçlerine partimizi, yaptıkları ve yapamadıkları ile, üstünlükleri ve eksik ve hataları ile her yönden olduğu gibi göstermeyi demokrasi mücadelesinin bize yüklediği bir görev sayıyoruz.

Ülkemizin, halkımızın en yaşamsal, en yakıcı sorunlarının çözümü için TKP'nin, en zor koşullar altında bile en önde, en kararlı mücadeleye ettiğinin sayısız örneklerini vermek mümkündür.

Herşeyden önce TKP ülkemizin en eski partisidir. Bir komünist

partisi için kendi tarihi her zaman ders çıkarılacak bir hazinedir. Partimizin, kurulduğundan bu yana ülkemizin hangi sorunlarının çözümü için mücadele ettiğine bakmak çok öğretici olacaktır. O zaman görülebilir ki, TKP ülkemizin sorunlarının çözümünün en ısrarlı takipçisi olmuştur.

TKP'nin ilk çekirdekleri Cumhuriyetin kuruluşundan da önce ortaya çıkmıştır. İşçi sınıfımızın doğup gelişmesi ile paraleldir. Bu açıdan TKP Cumhuriyetten de eskidir.

Partimiz 10 Eylül 1920'de resmen kuruldu. Komünistlerin Ulusal Kurtuluş Savaşı'ndaki rolü ne kadar istense de unutturulamaz. Onlar emperyalizme karşı en önde savaştılar.

TKP, ulusal kurtuluşun demokratik cumhuriyetle tamamlanması belgisini ilk yükseltendir. Komünistler cumhuriyetin kuruluşunun neferleriydiler ve sonraki yıllarda da dış ve iç gericiliğe karşı genç cumhuriyetin en önde gelen savunucuları oldular. Ancak TKP, Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın temel gücü olan işçi ve köylülerin temel çıkarlarının Cumhuriyet kurulduktan sonra gözardı edilmesini, köklü bir toprak reformunun gerçekleştirilmemesini, kapitalist yola girilmesini şiddetle eleştirdi. Ekonomik bağımsızlığı güvence altına alacak, ulusal kurtuluş devrimini tamamlayacak adımların atılmamasının ülkemizi yeniden emperyalizmin ağına sürükleyeceğini herkesten önce açıkladı. Bugün ülkenin durumu, ne yazık ki, tam da böyledir.

TKP İkinci Dünya Savaşı öncesinden başlayarak, Türkiye'nin Nazi Almanyası yanında savaşa sürüklenmesi için uğraşan faşizm yanlılarına karşı durdu. Aynı zamanda savaş vurguncusu kapitalistlere karşı emekçi halkın çıkarlarını savundu.

Savaş sonrasında TKP tek partili rejime son verilmesi, genel demokratik özgürlüklerin elde edilmesi, barışın ve ulusal bağımsızlığın savunulması, toprak reformunun gerçekleşmesi için tüm demokratik güçlerin işbirliğini sağlamaya çalıştı.

Türkiye'nin NATO'ya girmesine ilk TKP karşı çıktı. Kore'ye ABD çıkarlarını korumak için asker gönderilmesine, bu haksız savaşa da ilk karşı çıkanların arasında TKP vardır.

İşçilerin sendika kurması yasakken sendikal özgürlükleri en başta TKP savundu. Sendikal eylem ve sendikaların kuruluşuna önderlik yaptı. İşçilerin sendikal birliğini durmaksızın savundu. Egemen güç-

ler sendikal özgürlükleri işçi sınıfına sunmadı, işçi sınıfı komünistlerin önderliğinde uzun bir mücadele sonucu bu hakları kısıtlı da olsa elde etti.

1973'ten sonra TKP gerçekleştirdiği atılım ile toplumun her kesiminin demokratik haklarını en açık ve en önde savundu. Bu kesimlerde demokratik örgütlenmelerin hızlanmasına yardımcı oldu. Sınıf sendikacılığının gelişmesindeki etkili rolü yadsınamaz.

TKP'nin, 12 Eylül 1980 askersel darbesinden sonra barış, ulusal bağımsızlık ve demokrasi için verdiği mücadele ise biliniyor. Bu dönemde TKP, en ağır saldırıya uğrayan güçlerden biri olduğu halde, halkımıza bu rejimin içyüzünü anlatmaya birgün bile ara vermedi. Partimizin belgeleri ortadadır.

Görülebilir ki, TKP'nin tarihi barış, bağımsızlık, demokrasi, ülkenin kalkınması için, sömürüye karşı ve sosyalizm için mücadele tarihidir.

Bu tarih onurlu bir tarih, ama aynı zamanda acılarla dolu bir tarihtir. TKP'nin kurucusu ve ilk başkanı Mustafa Suphi ve 14 parti yöneticisi Karadeniz'de haince katledilerek TKP yokedilmek istendi. Bu darbe gerçekten de ağırdı. Partimizin toparlanması hayli zor oldu. TKP'nin sayısız yönetici ve militanı ağır işkencelerden geçti, zindanlarda ya da politik göçmen olarak yaşamını yitirdi. TKP haksız ve yalan dolu sayısız propaganda kampanyaları ile boğuşmak zorunda kaldı. Ama, komünistlere uygulanan bütün baskı ve zorbalıklara rağmen, TKP halkın içinde kök salmıştır ve bugün her zaman-
kinden daha güçlü ve etkili olarak mücadelesini sürdürüyor.

TKP'NİN ÜLKE SORUNLARINA YAKLAŞIMI

TKP işçi sınıfının devrimci partisidir. Ancak TKP yalnızca işçi ve öteki emekçilerin dolaysız çıkarlarının savunuculuğu ile yetinmiyor. Çünkü biliyoruz ki, işçi sınıfı kendisi ile birlikte tüm toplumu kurtarma görevi ile yükümlüdür. Bu nedenle partimiz ülkenin karşı karşıya olduğu her sorunun çözümünde sorumluluk üstleniyor.

TKP enternasyonalist bir partidir. Partimiz dünyanın tümünü dikkate alıyor, tüm halkların ve işçi sınıfının çıkarlarını gözetiyor. Başka halkların çıkarlarını çiğneyerek kendi halkının çıkarlarını savunmak olanaksızdır. TKP milliyetçiliğin ve şovenizmin karşısında-

dır. Böylesi milliyetçi anlayışlar dün Hitler, Mussolini gibilerini insanlığın başına bela etti. Bugün de aynı amaca hizmet ediyor.

TKP aynı zamanda ulusal nitelikte bir partidir. Komünistler kendi yurtlarını, kendi halklarını seven en ateşli yurtseverlerdir. Biz ülkemizin dünya ulusları arasında saygın, onurlu bir yeri olsun istiyoruz. Halkımız geri kalmışlığın acı ve utancını geride bıraksın istiyoruz. Ülkemizin efendisi yalnız ve yalnızca halkımız olsun, halkımız kendi geleceğini, kendi rejimini ve düzenini kendisi belirlesin istiyoruz.

TKP bugün ulusal değerlerin savunulmasına her zamankinden daha fazla önem veriyor. Biz, emperyalizmin halkımızı kültürsüzleştirme, yozlaştırma “Amerikan yaşam tarzını” kabul ettirme çabalarına karşı ulusal kültürü savunuyor, onun demokratik öğelerini geliştirmeyi görevimiz sayıyoruz. Ulusal çıkarları, değerleri, ulusal kültürü küçümsemeyi devrimcilik sanan görüşleri reddediyoruz.

TKP’nin demokrasi isteği ve mücadelesi taktik değildir. Yani diktatörlüğün varlığıyla sınırlı değildir. Biz demokrasi mücadelesi verilmeden, halkın çoğunluğu demokrasi mücadelesine aktif katılmadan sosyalizme varılamayacağına inanıyoruz. Çünkü sosyalizme giden yol demokratiktir. Halkın çoğunluğu sosyalizmi istemeden sosyalizm mümkün değildir. Kaldı ki sosyalizm en gelişkin demokrasi demektir. Sosyalizmde de demokrasi önemlidir ve sürekli geliştirilmesi gerekir.

TKP yalnız kendisi için demokrasi istemiyor. Bir avuç işbirlikçi dışında kalan, diktatörlüğe karşı çıkan tüm güçler için demokrasi istiyor. Bizim savunduğumuz demokrasi, sınıf karşıtlarımızın da kendi görüşlerini açıkça ortaya koyabilecekleri bir demokrasidir. Ama bu, elbette işçi ve öteki emekçi sınıfları için şimdiye dek sahip olmadıkları genişlikte özgürlüklerin varolacağı bir demokrasidir.

TKP yalnız biçimsel özgürlüklerle yetinmenin yanlış olacağı, bağımsız ekonomik kalkınma yoluna girmeden, halkın yaşamında hissedilir bir değişiklik gerçekleşmeden ülkenin demokrasi yoluna girdiğinin söylenemeyeceği görüşündedir.

TKP demokrasi sorununa, kendisi de içinde, solun geçmişte yeterli önemi vermediği kanısındadır. Partimiz 5. Kongresinden itibaren bu yanlıştan sıyrılmıştır. Demokrasi sorununa ülkemizin tarihsel gelişimi içinde ve somut bakmaktadır. Demokrasi için mücadele edecek güçleri de böyle bir çerçeve içinde değerlendiriyor ve

demokrasi mücadelesinin güçlerinin çok geniş olduğunu görüyor.

Sonuç olarak TKP değişen dünyamız ve ülkemizin sorunlarının şematik, basma kalıp yaklaşımlarla anlaşılamayacağı görüşündedir. Herkesten önce komünistler kendilerini yenileyebilmelidir. Yeni bir anlayış ve yeni bir davranış geliştirebilmelidir. TKP teorik, politik, pratik tüm yönleriyle bu çabanın içindedir. Bu Marksizm-Leninizmi ülkemiz koşullarına yaratıcılıkla uygulama çabasıdır. Bunu partimize gelen 1981 Mayıs darbesinden bugüne, TKP’nin mücadele yolu ve amaçları içinde görmek mümkündür. Bu yeni düşünce ve yeni davranış çizgisi özellikle 5. Kongremizden sonra adım adım olgunlaşmış ve Ulusal Konferansımızla önemli bir ivme kazanmıştır.

TKP’YE GELEN SALDIRI VE SONRASI

Partimize gelen saldırı bize ağır kayıplar verdirdi. Pek çok üyemiz tutuklandı. TKP üyesi olduğu savı ile pek çok yurtsever işkencelerden geçirildi. Haklarında davalar açıldı. Davalar tek bir şeyi ortaya koydu: TKP’ye yöneltilen suçlamalar baştanbaşa yalandır. TKP için “terörist” dendi, ama tek bir kanıt öne konulamadı. Suçlamalar akıl almaz boyutlara vardırıldı, ama her birinin yalan olduğu tek tek ortaya çıktı. Kısaca, TKP diktatörlüğün her türlü yalan üretme işkenceler altında zorla ifade alma, TKP’nin gerçekleri ortaya koymasına, bunları halkın duymasına olanak tanımama gibi tek yanlı, hukuk ve adalet duygularıyla bağdaşmayan “yargılama”sından bile alını açık çıktı. Diktatörlüğün mahkemelerinde TKP üyeleri ve yurtseverler bu gerçeği haykırdılar.

Diktatörlük yalnızca fiziksel saldırı ile yetinmedi. Tutuklamalar, politik cinayetler ve işkencelere paralel ideolojik-psikolojik-moral bir saldırı yürüttü. Partimizin dağıldığı, ülkede tutuklanmamış parti üyesi kalmadığı, parti yönetiminin bölündüğü yalanlarını yaydı. Ortalık toza dumana boğdu. Bir yandan da parti içinde gerçekten bölünmeler yaratmak için kışkırtmalar yaptı.

Bu dönem partimiz için gerçekten varlık yokluk dönemiydi. En zor, acılı, kahırlı bir dönemdi. Saldırı nedeniyle pek çok örgüt ve üyenin parti yönetimi ile bağı kopmuştu. Gerek parti yönetimi, gerekse bağı kopan parti üyeleri açısından tutuklanma endişesinden

çok bu dedikodu ve yalan mekanizması acı vericiydi. Partimizin yeni kuşakları böylesi bir saldırıyla ilk kez karşılaşılıyordu. Bu açıdan deneyimsizdi. Geçmiş hatalarımız nedeniyle de hazırlıksızdı.

Parti yönetimi yalanların tersine ezici bir çoğunlukla polisin tutuklama saldırısını başıyla atlatabilmişti. Partimizin pek çok sağlam çekirdeğine polis ulaşamamıştı. Partimizin tarihinde ilk kez polis böylesine başarısızlığa uğruyor, partimiz ise tarihsel bir fırsat yakalıyor, tarihsel açıdan inisiyatifi ele geçiriyordu. Ağır saldırıya rağmen ülkede varlığını ve mücadele gücünü ve potansiyellerini korumayı başarıyordu.

Parti yönetiminin önünde, bugün bile geriye baktığımızda ür-küntü veren dev gibi sorunlar vardı. Böylesi saldırıya uğrayan hemen her komünist partisinin başına gelen, partimizin tarihinde de pek çok kez yaşanmış bölünme-parçalanma bizim de başımıza gelecek miydi? Ülkede partimizin varlığını koruyabilecek miydik? Bağ kopan sayısız parti üyesine ve örgütlerimize ulaşabilecek miydik? Tüm bunları polisin uzanamadığı, ortaya çıkaramadığı sağlam örgüt çekirdek-lerimizi koruyarak başarabilecek miydik?

Parti yönetimimizde sorunlar yok muydu? Vardı. Farklı düşünen-ler vardı, sorunlar vardı. Ama dedikoduların tersine, bölünme yoktu. Partimizin bu ağır saldırıyı atlatabilmesinde yönetimin bu niteliği önemli bir rol oynadı. Dedikodular doğru olsaydı, partimizin bu- günkü güce varması hayal bile edilemezdi. Pek çok üyemizin tutuklanması, pek çok örgütümüzün dağılması sürdürülen akıl almaz dedikodu, yalan furyası elbette üyelerimizi etkiliyordu. Zaten gerçiklik dönemleri, devrimci moral ve bilinci geçici de olsa olumsuz etki-leyen nesnel bir ortamdır. Tüm bu nedenlerle parti yönetimi ile henüz ilişki kuramamış, gerçekleri bilemeyen parti üyeleri arasında hizipleşme, gruplaşma eğilimleri de ortaya çıktı.

TKP tüm bu zorlu sorunları nasıl aştı? Toparlanma döneminde izlediğimiz politika bunda belirleyici oldu. Dahası bugün geriye dönüp baktığımızda, toparlanma dönemi uygulamalarıyla, bugün ve gelecek için yararlı derslerle dolu önemli bir deney biriktirdiğimizi görüyoruz.

Parti yönetimi daha 12 Eylül askersel darbesinin ilk gününde yeni rejimin çelişkilerini doğru bir şekilde saptadı. Rejimin sola ve demokrasi güçlerine ağır zararlar vermesine karşın zayıf olduğunu

belirledi. Bu nedenle TKP mücadele planını beş-on yıl sonrasına göre yapmadı. Partimiz bir yandan toparlanırken öte yandan dikta-törlükle mücadeleye bir gün bile ara vermeyecekti. Bu kararımız partinin içine kapanmasını önledi.

Öte yandan parti yönetimi geçmiş hatalarımızın daha kongre ön-cesinde açık özeleştirisini yaptı. 5. Kongre'de bunları daha kesin bir dille ifade etti. Ayrıca eleştiri yapan hiçbir parti üyesi engellen-medi. Ne o günlerde, ne de bugün farklı düşündüğü ya da eleştiri yaptığı için tek bir üye partiden uzaklaştırılmamıştır.

TKP yalnızca hataların açık yürekli eleştirisini yapmakla kalmadı. 5. Kongre sonrası doğru çalışma tarzını ortaya koyma çabaları ile hatalardan ders çıkarma olgunluğuna geldiğini de gösterdi.

12 Eylül öncesi dönemde, dünya ve ülke sorunlarına ve onların çözüm yollarına geniş bir perspektifle bakamıyor, çoğu durumda şematik görüşlerle yetiniyorduk. Teoriye yaklaşımımızda, politik hatamızda, pratik çalışmalarımızda "sol" sekte çizgiler vardı. Sınıf çıkarnı, parti çıkarnı "dar" anlıyorduk. Rekabetçilik vardı. Birlik politikasını yeterince kavramamıştık. İşçi sınıfı dışında kalan diğer demokratik güçlere yeterli dikkati veremiyorduk. Köylülüğün önemi sözde kalyordu. Aydınların rolünü derin biçimde kavramış değildik, onlara yaklaşımımızda da sorumlu denemeyecek tutumlarımız ol-muştu. Parti anlayışımız, hataların görülmesini güçleştiren, idealize edilmiş bir anlayıştı, yeterince olgun değildi. Parti yaşamında da buradan kaynaklanan bir dizi eksik ve yanlışımız vardı.

Bugün benzer yanlışları hiç yapmadığımızı, eksikliğimizin olma-dığını söyleyemeyiz. Böyle de olsa, görüşlerimiz ve yaptıklarımızla daha olgun bir düzeye yükseldiğimize kuşku duymuyoruz.

Saldırının üzerinden henüz iki yıl gibi çok uzun sayılmayacak bir süre geçmişken TKP, 51 yıldır yapamadığı 5. Kongre'sini yaptı.

Kongre nasıl toplandı? Kongre öncesinde özel bir çalışma ile parti örgüt ve üyelerimizle bağlantıların kurulma süreci tamamlan-dı. Rapor ve yüzyüze görüşmelerle onların görüş, düşünce, eleştiri-leri alındı. Aynı şey ülke dışı parti örgütleri ile de yapıldı. Bu çalış-manın arkasından ülke içinden ve ülke dışından gelen örgüt sek-tereleri ile Politik Büro'nun genişletilmiş toplantısı gerçekleştirildi. Böylece partimiz kongre için gerekli yetkinliğe, toparlanma düzeyine ulaştı.

Bu pratik ve örgütsel çalışmaya paralel olarak ideolojik, teorik çalışmalara büyük dikkat ayırdık. 12 Eylül öncesi dönemde teorik çalışmalara gereken dikkati verememiştik ve ideolojik çalışmalarımız zayıf kalmıştı. TKP bu zor dönemde bu eksikliğini gidermek için yoğun çaba harcadı. Mustafa Suphi 100. Yıl Tezleri ile ülkemizin ekonomik, sosyal, politik sorunlarını inceledi, görüşlerini ortaya koydu. Kongre öncesinde Tezler üzerinde geniş bir tartışma açtı. Tezlerimiz üzerine çok sayıda görüş geldi. Tezlerimiz hapishanelere kadar girdi. Teorik dergimiz Yol ve Amaç da bu dönemde çıktı.

TKP parti örgütlerinin görüşlerini almakla, tezlerin tartışılması ile de yetinmedi. Kongreden önce konferans topladı. Parti Konferansımızda tezler bir kez daha tartışıldı, görüşler belirlendi. Ancak bundan sonradır ki, gizlilikte olan bir parti için belki de lüks sayılabilecek bir demokratik işleyişle 5. Kongre, ülke ve ülke dışı parti örgütlerimizden çok sayıda katılımı toplandı. Kongrede de her sorun geniş ölçüde tartışıldı. Kongre yeni yönetimi seçti, tüzük ve programı kabul etti. Kongre tüm kararlarını oybirliği ile aldı.

TKP 5. Kongresi, parti tarihimizde yeni bir dönemi başlattı. Yeni ancak eskiyle de sıkıca bağlı! 5. Kongre TKP'nin kurucusu Mustafa Suphi'den Şefik Hüsnü, Zeki Başutmar ve İ. Bilen'e kadar bütün parti yönetimlerine sahip çıktı. Kongre partimizin toparlanma döneminin tamamlandığının ve güçlenme dönemine girdiğinin en somut kanıtıydı.

Kongreden sonra parti içinde grupçu, fraksiyonel hareketler aşıldı, ideolojik, nolitik, örgütsel birlik pekişti. Bu, asla ceza uygulamalarına başvurulmaksızın gerçekleşti. Parti içi tartışma, eleştiri, özelleştirme ve dışı dönük çalışmalar, parti yönetiminin objektif kadro politikası parti içinde grupçu eğilimleri doğuran ortamı yoketti.

Darbe sonrası toparlanma dönemi TKP'nin bir deneyi ve bir kazanımdır. Böylesi dönemlerde komünist partiler bazen partinin geleceği için, bu zor koşullarda partiyi "daraltma" taktiği izlerler. TKP ise farklı bir yol seçti. Partiyi "daraltmadan" bu zor dönemi aşma yolunu tuttu.

Gerçekten de partimiz daha 5. Kongre sonrasında, sanılanın tam tersine, 12 Eylül darbesinin hemen öncesindeki duruma göre "genişledi". Bu genişlemeye yeni üyelerin katılımını dahil etmiyoruz. 12 Eylül öncesi partiye uyumsuzlaşmış, partiden uzaklaş-

mış birçok çevre şu ya da bu nedenle kenarda küskün kalmış pekçok üye partiye döndü. Böylece, partimiz oransal olarak daha da genişledi. Bu hiç de kolay olmadı. Ancak, bugün, bu yolla partimizin toparlanmasının başarılı sonuçlarının güçlenme dönemi-ne hızla girmemize olanak verdiğini görüyoruz.

Kongre ile toparlanmadan güçlenme dönemine geçildi. Özellikle TKP'nin 65. kuruluş yılında açtığımız "TKP'yi güçlendirme" kampanyası sonucu bugün partimiz artık güçlenme döneminde.

Partimiz yığınlarla bağlarını güçlendirmek için yoğun çaba harcadı. Parti örgütlerimizin sempatan çevrelerinin genişlemesinin yanı sıra, parti basını için başlattığımız mektup kampanyası tahminlerimizin üstünde olumlu sonuçlar doğurdu. Süregen hale geldi. Bugün legal bir yayın için bile azımsanmayacak bir rakam olan günde 12 mektuba ulaştık. Üstelik bu mektuplar türlü engelleri aşarak geliyor ve bunları yazarlar türlü tehlikeleri göze alıyorlar. Mektuplar yalnız parti üyelerimizden değil, sempatanlarımızdan, diğer sol örgüt ve çevrelerden, sıradan yurttaşlardan geliyor. Yayınlarımızın üçte birine yakını doğrudan mektuplardan oluşturuluyor. Yalnızca bu bile parti basınınımızın işçi ve emekçilerin, halkın sesi olduğunu kanıtlamaya yeter.

İdeolojik çalışmalarımızda kongre öncesi başlayan canlanma kongre sonrasında artarak sürdü. Bu çalışmalarımızı hem nicelik, hem nitelikçe güçlendirdik. Radyolarımızda yayınların içeriği güçlendi. Bunu artan dinleyici sayısından, gelen mektuplardan somut olarak görebiliyoruz.

Partinin artan çalışma temposu gereği ve öne koyduğumuz amaçlara varabilmek için merkez organımız Atılım gazetesini aylıktan onbeşgünlüğe indirdik. Ülkede basım ve dağıtım aralıksız sürdü. Şimdi önce dağıtımını daha da iyileştirmek ve haftalığa indirmek hedefi önümüzde duruyor.

Pekçok broşür çıkardık. Toplam yayın çeşidimiz 1973'den 12 Eylül darbesine kadar olan süre içinde çıkardıklarımızın iki katından fazladır. Yine daha önce gerçekleştiremediğimiz merkezi eğitim çalışmalarını başlattık. Ancak henüz bu çalışmanın yerli yerine oturduğunu söyleyemeyiz.

İdeolojik alandaki çalışmalarımızda politikamızı geliştirmeye ayırdığımız dikkatin altını çizmeliyiz. Merkez Komitemizin her Plenumu

parti politikamızın geliştirilmesinde bir köşetaşı oldu. Partimizin bu çabası teori ile pratiğin birliği için gösterdiğimiz dikkatin bir sonucudur. Çünkü bu birlik öncelikle politika ile kurulabilir. Parti politikası somut ve güncel bir politika değilse ve aynı zamanda bu politika yeni yeni teorik sorunları gündeme sürmüyorsa, o durumda teori ile pratik birliği zayıf demektir. Aynı zamanda bu bağ sağlam değilse, parti programı ile politika arasında kopukluk ortaya çıkar.

Partimizin eylem kapasitesi de arttı. Ülkede gerçekleşen her önemli yığın eyleminde parti üyelerimiz hem o eylemin içinde oldular, hem de en önünde yer aldılar. Parti örgütlerimiz sol güçlerin ve geniş demokrasi güçlerinin birliği yolunda aktif rol oynamaya başladı.

Ülke dışında da partimizin örgütlü gücü genişledi ve eylem kapasitesi yükseldi. Batı Avrupa'daki parti örgütlerimiz göçmen işçi sorunlarına, gençliğin sorunlarına şimdi çok daha somut ve canlı yaklaşıyor. Batı Avrupa'da sol güçlerin birliğinin güçlenmesi ve daha geniş demokrasi güçlerinin birliği için aktif çaba harcıyor. Aynı zamanda ülkedeki demokrasi güçleri ile dayanışmada ve Batı Avrupa'nın demokrasi mücadelesinde etkin bir köprübaşı görevi görmesinde, ayrıca gelişmiş kapitalist ülkelerin işçi sınıfının mücadele deneylerinin ülkemize aktarılmasında üzerlerine düşen sorumluluğu etkin biçimde yerine getirmeye çalışıyor.

ÇIKARILAN DERSLER

Partimizin toparlanma dönemini yalnız acıları, sıkıntıları ve gerginlikleriyle hatırlamıyoruz. Bugün görüyoruz ki, bu dönem aynı zamanda çok zengin dersler edindiğimiz bir dönem oldu.

Her şeyden önce bugün olgun bir parti anlayışına vardık. Leninci parti anlayışını daha iyi kavradık. En başta gelen kazanımımız budur.

Biz partimizin ideolojik ve politik birliğini yaptırımlar uygulayarak değil, gerçek bir eleştiri, özeleştir ve tartışma sürecinden geçerek sağladık. Bu süreç parti birliği, parti disiplini ve demokratik merkezîyetçilik anlayışımızı geliştirdi.

Rizim merkezîyetçi bir çalışma anlayışına sahip olmamız zorun-

ludur. Ancak bu demokratik bir merkezîyetçiliktir. Yani ancak parti içi demokrasi ile birlikte varolabilir. TKP en zor koşullar altında parti içi demokrasiye büyük önem verdi. Şimdi bu pratiğimizden parti anlayışı açısından kalıcı sonuçlara vanyor, dersler formüle edebiliyoruz.

TKP komünistlerin gönüllü birliğidir. Parti gönüllü olarak bir araya gelenlerin kolektif örgütüdür. Eğer farklı düşüncelere karşı bir kolektifte hoşgörü yoksa orada ne kolektiflik, ne parti içi demokrasi, ne de parti disiplini olabilir. Böyle bir hoşgörü yoksa kolektif düşünce geliştirme de, partinin ideolojik-politik gelişmesi de mümkün olamaz.

Farklı düşüncelere karşı hoşgörü, bilimsel titizliğin ve gerçeği arama kaygısının bir gereğidir. Hele günümüzün karmaşık sorunları arasında hiç kimse tek başına ve hatta hiçbir parti tek başına gerçeği tüm yönleri ile ortaya koyamaz. Bu saptama aynı zamanda kolektif düşünce üretimi ve kolektif çalışma olmaksızın da gerçeğin ortaya konulamayacağını bize anlatır.

Bu nedenle, farklı düşünce demek kanıtlanmamış biçimde subjektif bir inatla ileri sürülen düşünceler demek değildir. Tartışma hoşgürüsü böylesi düşüncelere hoşgörü demek de değildir. Tartışma çekişme değildir.

Farklı düşüncelere hoşgörü göstermek demek, parti içinde hiziplere, gruplara hoşgörü göstermek demek de değildir. Komünist partide fraksiyonculuk olmaz. Ancak bir partide fraksiyonculuğa parti içi demokrasinin genişliği değil, tersine zayıflığı yol açar.

Farklı düşünceler ilkesel birlik kaygısı ile ortaya konuyorsa, o zaman her türlü fraksiyoncu eğilimin önü alınmış olur.

Belirli bir ideoloji ve program etrafında birleşilmiş ve parti doğmuşsa, artık örgütsel birlik başta gelir. İdeolojik birlik ancak örgüt birliği çerçevesinde bir anlam taşır.

Örgütsel birliğin ve parti içi demokrasinin güvencesi demokratik merkezîyetçilik ilkesi ve ona dayanan parti tüzüğüdür.

Örgütlülük ve kolektiflik içinde en geniş parti içi demokrasi uygulaması, tartışma, eleştiri, özeleştir sürecinin sonunda her zaman bir karar gelir. Bu yoksa (teorik içerikli ve uzun erimli bilimsel araştırma ve tartışmalar hariç) tartışma, pratikten, işten kopuk

lafazanlığa, parti ise tartışma klübüne döner.

Kararda azınlığın çoğunluğa uyma ilkesi geçerlidir. Yine karar ve uygulamada alt örgütlerin üst örgütlere ve hepsinin Merkez Komitesi'ne bağlılığı gelir.

Gelişen partililik anlayışımızla, kendimizin de içinde yer aldığı geçmiş sol hareketi incelediğimizde, görüyoruz ki, hoşgörü unsuru hep zayıf kalmıştır. Bir örgüt içinde eğer bir azınlık ortaya çıkmışsa, ya azınlığın kendisi bağımsızlığını ilan edip fraksiyona dönüşmüştür, ya da çoğunluk azınlığın varlığına tahammül edemeyip onu partinin, örgütün dışına atmıştır.

TKP'nin geliştirdiği parti anlayışı, bunu ortaya koyan somut pratiği açıkça gösterir ki, TKP ülkemizin en demokratik işleyişe sahip bir partisidir. Üstelik bunu ağır saldırı koşulları altına başarmıştır.

Yukarıdaki kanıtların yanı sıra şunları da söylemeliyiz. Partimizin kararlarının, politikasının oluşmasına parti üyelerimiz, ülke ve ülke dışından gönderdikleri raporlarla, yapılan yüzyüze görüşmelerle aktif biçimde katılıyor. Merkez organımız Atılım'da mektupların önemli bir yer tutması hem bunu, hem de parti üyelerinin yanı sıra sempatizan çevrelerinin de politikamızın oluşmasına katıldıklarını gösteriyor.

Merkez Komitemizin uzmanlık bürolarını yetkinleştirerek, rapor sistemini iyileştirerek, yüzyüze görüşmeleri daha da artırarak bu katılımı daha örgütlü ve etkili kılmaya çalışıyoruz.

Parti içi demokrasiyi ve demokratik merkezîyetçiliği daha da geliştirme amacı ile 5. Kongre'de parti tüzüğümüzü de geliştirdik.

Parti içi gizliliğin korunması, disiplin, kolektiflik herşeyden önce parti içinde üyeler arasında ve yönetim ile parti üyeleri arasında sağlam güven ortamı ile sağlanabilir. Parti gerek kendi içinde ve gerekse dışında gerekli güven ortamını, doğru politikası, insanlığa, ülkesine, halkına karşı sorumlu tutumu, en zor koşullar altında mücadelesini sürdürebilme yeteneği, birlikçi tutumu, sıkı yoldaşlık bağları ve sözü ile işinin bir olması ile, kendi içindeki demokratik işleyişi ve sağlam disiplini ile kazanabilir.

Açık ki, TKP bu nitelikleri geliştirme yönünde hayli yol aldı. Biz böyle bir güven ortamı için en başta, hem kendi içinde, hem

de dışı karşı "açıklık" ilkesinin önem taşıdığına inanıyor ve bunda titizleniyoruz.

İşçi sınıfımıza, halkımıza, dostlarımıza partimiz her yönü ile açıktır. Yalnızca görüşlerimizle, politikamızla ilgili eleştirilere değil, her türlü eleştiriye açığız, açık olacağız. Yeter ki, bize yöneltilecek eleştiriler dedikodulara, yalanlara dayanmasın. Biz bugün dostlarımızın haklı ve haksız eleştiriye birbirinden ayırdedebileceğine inanıyoruz.

TKP'nin güçlenmesi yalnızca kendisi için değildir. Bağlaşıkları, demokrasi güçleri ve halkımız içindir. Güçlü bir TKP ülkemizin kurtuluşu yolunda sol güçler ve diğer demokrasi güçleri için her zaman güvenilir bir bağlaşıklık olarak kalacaktır.